

ŠTAJERSKI GOSPODAR

Verlag und Schriftleitung: Marburg a. d. Drau, Badgasse 6 — Fernruf 25-67 — Bezugspreise: In der Ostmark, vierteljährlich RM 1.20 einschl. 9 Rpf Postgebühr; im Altreich: RM 1.20 einschl. 9 Rpf Postgebühr, zuzüglich 18 Rpf Zeitungszustellgebühr
Postcheckkonto Wien Nr. 55030

III. Jahrgang

Marburg a. d. Drau, Samstag, 9. Januar 1943

Nr. 2

Führer-jevo geslo za leto 1943:

Z vso močjo do končne zmage!

ADOLF HITLER je v svojem novoletnem proglasu predočil nemškemu narodu smisel zadnjih naporov za dokončno zmago — Vsa Nemčija stoji kot en sam mož za Führer-jem

Na pragu Novega leta je Adolf Hitler izdal proglas, naslovljen na nemški narod. Istotako je naslovil na svojo hrabro vojsko pomembno dnevno povelje. V času, ko gre nemškemu narodu za biti ali ne biti, podajata Führer-jeva novoletna proglasa obračun storjenega in zahvalo za žrtve in storitve. Z 1. 1942, je zatonilo usodno vojno leto. Kljub obupnim sovražnim poskusom, smo se še bolj približali dokončni zmagi. Vsi sovražni poskusi, obrniti vojno srečo v njihovo korist, so se izjavili ob kvaliteta nemškega vodstva in ob brezprimernih podvigih hrabre nemške vojske. Nemška domovina in fronta, združeni v odločnosti za doseg končne zmage, sta se sijajno obnesli in vojna moč Nemčije je v preteklem letu še narasla. Dokaz za to trditve nam nudi cela vrsta velikih in odločujočih zmag. Führer-jeva novoletna proglasa nam pa tudi kažejo cilj za 1. 1943. Oba proglasa nam dajeta odločnost in trdoto za bodočo dokončno borbo, nad katero se že svetilka zarja sigurne zmage. Ko se zahvaljuje Führer-ju, našemu velikemu vzgladu, se mu obenem zaklinjamo, da mu bomo sledili v hvalečni zvestobi tudi v novem letu. Nobena žrtev ni prevelika in pretežka. Vsa Nemčija stoji za Führer-jem in za njegovim geslom: Z vso močjo do dokončne zmage!

Führer je na dan Novega leta naslovil iz svojega glavnega stana sledeči proglas na nemški narod:

»Nemški narod, nacionalsocialisti, nacionalsocialistinja, strankini tovariši!

Ze četrtič me je prisilila usoda, nasloviti v vojni novoletni proglas na nemški narod. V teh štirih letih pa je tudi nemški narod spregledal, da gre v tej borbi, ki nam je bila — kakor že tolikokrat v nemški zgodovini — vsiljena od starih, lakomnih sovražnikov, po vsej resnici za biti ali ne biti. Če so v prejšnjih stoletjih napolnjevale dinastične preklarije svet s svojim vojnim hruščem, so bili rezultati takih borb za zmagovalce kakor tudi za premagance v svojih posledicah čestokrat zelo skromni. Kljub temu je naš narod po večstoletni propasti prvega Reich-a padel valed notranje razcepljenosti ter iz iste nastale onemoglosti s svoje nekdanje spoštne pozicije v Evropi ter je bil za dolgi čas le kulturni

gnoj ostalega sveta. Nešteti milijoni Nemcev so bili prisiljeni zapustiti svojo domovino, da bi našli svoj vsakdanji kruh. Ne da bi se zavedali, so ravno ti Nemci pomagali izgraditi tisto celino, ki poskuša sedaj že drugič prevleči vso Evropo z vojno. Narod, ki je v svoji politični onemoglosti ter pod pritiskom gnotne sile moral vedno bolj in bolj bežati v carstvo misli in ki je postal končno narod pesnikov in mislecev, je bil za ostali svet prav tako prijetna prikazen, kot z romantičnimi razvalinami napolnjena, državno raztrgana in gnotno obubožana Italija.

Odkar pa je pruska država nehala biti meč tujih sil, odkar se je pod vodstvom ozarjenih duhov, odgovarjajoče svojemu pravemu poslanstvu, spravila na zedinjenje nemškega naroda, so pričeli koristniki starega stanja zasledovati novi Reich s svojim sovraštvom ter ga v kratkih presledkih siliti k vojnemu obračunavanju. Čim koristnejši so bili argumenti za to, tem bolj lažnjivi so bili. Nekoč se je vojskovala fevdalna Francija z Reich-om pod vodstvom Habsburg-a, meščanska Francija se je vojskovala z Nemčijo pod vodstvom Prusije in Francija in 1. 1939, je zopet napovedala vojno Reich-u, toda tokrat ne več cesarski, temveč nacionalsocialistični ljudski državi. Anglija se je vojskovala najprej proti parlamentarno-konstitucionalni monarhiji, danes hujska proti nemški ljudski državi. Amerika se je leta 1917, priključila vojni proti takratni Nemčiji Vilhelma II. Izjavila je tudi novo vojno proti Nemčiji socialistične obnove. Rusija je zapletla v vojno nekoč monarhistično Evropo, sedaj je pripravila svojo svetovno borbo pod firmo boljševiških držav s pomočjo kapitalističnih dežel proti Evropi in socialistični Nemčiji. Bilo je vseeno, pod kakimi gesli so se vojskovali, notranji vzrok je bil vedno eden in isti:

Sovrašstvo proti močni Nemčiji kot zaščitnici Srednje Evrope, odklonitev življenjskih zahtev nemškega in italijanskega naroda in naposled splošni kapitalistični interes na vojni sploh. Kajti vsi njihovi državniki so obenem lastniki orožjevalnih delnic njihovih držav. Iz krvi najetih vojakov in lastnih borcev jim rastejo dividende. Nič ni torej naravneje, da je sila, ki je daleč od človeške etike in ki vidi samo v zlatu smisel živ-

ljenja, kot glavni koristnik vseh preprirov tudi največji organizator vojne: Mednarodno židovstvo je že od nekdaj mojster v razdvajanju ljudi in narodov.

V svetovni vojni 1914/1918 je uspelo tej mednarodni koaliciji poslovnikov in njihovih židovskih podreptnikov zamegliti nemški narod z njihovimi frazami ter ga preslepiti napram grozeči mu nevarnosti. Ko je nemški narod, oslabilen valed notranje revolucije, položil orožje, so mislili lahkoverni ljudje, zaupajoč obljubam teh breznačelnih sovražnikov, da bo sledil mir pravice, sprave in sporazumevanja. Ime ameriškega prezidenta je od tistega časa zvezano z največjo goljufijo svetovne zgodovine. Wilsonu je uspelo z njegovimi 14 točkami razkrojiti duhovno držo vojaško nepremaganega nemškega naroda ter ga nato uničiti.

Ako sem sam kot vojak svetovne vojne prejel iz takratnega frontnega doživljanja podlago naukov mojega poznejšega nacionalsocialističnega pojmovanja, je današnja druga svetovna vojna kot zgodovinski dogodek edinstvenih izmerov samo utrdila ta idejni svet. Radi tega se nemški narod v tej borbi ne samo ne oddaljuje od svoje nacionalsocialistične ljudske ideje, temveč nasprotno prisega od meseca do meseca vedno bolj nanjo. Ogorek za ogorkom iz starega, preživelega družabnega reda odpada. Nobenega dvoma ne more biti o tem, da bo na koncu te borbe stala nacionalsocialistična država kot nerazrušljiv blok v Evropi.

Nikdo pa se naj ne vara, da bo ta država vodila borbo za obstoj našega naroda z drugo energijo kot nekoč stara Nemčija. Če sem dne 1. septembra 1939 izjavil pred nemškim Reichstag-om, da — najsi pride karkoli hoče — niti čas niti moč orožja ne bosta zlomila današnje države, potem več sleherni Nemec že danes, da glede pravilnosti tega prorokovanja ne more biti nikakega dvoma. In če sem nadalje zagotavljal, da je upanje mednarodnega židovstva, potem nove svetovne vojne uničiti nemški narod ali druge evropske narode, največja pomota židovstva izza tisočletij, da vsekakor ne bo razrušilo nemškega naroda, pač pa sebe iztrebilo, tudi o tem danes ne more obstajati nikak dvom. Tokrat ne bo s projektstvom udarjena rasa tirala nekaznovane milijonov poštenih ljudi na bojišča

Zeichnung: Polizei-Kriegsbericht Katzmeier (Sch.)

Polizei setzt zum Gegenstoß an.

Eine packende Darstellung vom Einsatz unserer Polizei im Winterkrieg an der Ostfront.

samo zato, da bi mednarodno židovstvo lahko dobro poslovalo ali pa se izživljalo v staropisemskem sovraštvu.

Da je ta rasa glavni povzročitelj te vojne, dokazuje še najbolj dejstvo zveze navidezno najekstremnejših protislovij v borbi proti evropskim nacionalnim državam. Zveza med kapitalističnimi državami zapada ali celo Amerike z lažnjivim socialističnim režimom boljševizma si moremo zamisliti le radi tega, ker je vodstvo v obeh slučajih v rokah mednarodnega židovstva, četudi si na zunaj vidne esebnosti v tem navidezno nasprotujejo.

Toda Rooseveltov navidezni židovski možganski trust, ameriški židovski tisk, židovski radio teh dežel, židovske strankarske organizacije itd. niso nič drugega kot prav tako židovsko vodilno okostje Sovjetske Unije. Kakor hitro pa se v teh državah zganejo zares nacionalni interesi fudi najmanjše, se pojavijo najhujša protislovja v dejanju, pred vsem pa v pogledu na vojne cilje. To gre tako daleč, da mora kot zadnja pomoč nastopiti umetnost političnega umora, ki ga je razvil angleški Intelligence Service, zlasti tam, kjer se ni našlo več novih poti za premostitev obstoječih nesoglasij.

Stališče nacionalsocialistične države določata v tej najsilnejši borbi svetovne zgodovine dva vidika:

Prvi:

Mi nismo ničesar storili ne Franciji in ne Angliji ali celo Ameriki, mi nismo od teh dežel ničesar zahtevali, kar bi bilo lahko dalo povod za to vojno. Mednarodni vojni zločinci so celo ostro odklonili sleherni mirovni predlog, ki so ga tolmачili le kot nemško slabost. Tako nam — kakor pred 25 leti — niso samo formalno napovedali vojne, nego so nam tudi vsilili borbo.

Drugi:

Ker se vojna ni dala preprečiti, smo se odločili za vojskovanje z vsem tistim fanatizmom, ki smo ga zmožni mi nacio-

nalsocialisti. Predvsem se hočemo vojskovati do končne in jasne odločitve, da bo nam in našim zancemem za bodoče prihranjena ponovitev te katastrofe.

Ce bi bil nemški narod leta 1918. — namesto da je verjel lažnjivo hlinjenim Wilsonovim frazam — nadaljeval borbo z železno odločnostjo, bi se bil sovražni svet že takrat zrušil.

Da se to ni zgodilo, je bil razlog, da je bil naš narod pahnjen v strašno gospodarsko bedo, da je bilo na milijone Nemcev pregnanih iz svoje domovine in to je koncem koncev povzročilo tudi današnjo vojno. Mi vemo, da so bili ravno v Angliji in v Parizu leta 1939. mnjenja, da bo nemški narod morda že v kratkem času kot nekdanj, sam položil svoje orožje. Nemški narod in ostali svet pa morata vedeti, da je bilo to dogajanje v nemški zgodovini samo enkratno. Ce torej angleški in ameriški židje proglašajo, da imajo zavezniški namen, odvzeti nemškemu narodu deco, poklati na milijone mladih mož, Reich pa razbiti ter ga za vse čase napraviti kot objekt izkoriščanja za svojo kapitalistično ali boljševiško okolico, potem nam tega ni treba izjavljati, ker to itak že vemo. Zdi se, da ta drugi svet še ne vé, da nacionalsocialistična Nemčija za tak eksperiment ni več prikladna, da je ne bo nihče premagal in da tudi ne misli kapitulirati, nasprotno pa je trdno odločena, v duhu največjih trenutkov naše zgodovine končati to borbo samo z jasno zmago. Najsigurnejši garant za tako mišljenje in jakost ki temu potrebne volje pa je nacionalsocialistična stranka z njenimi organizacijami, nad vsem pa narod, ki ga je vzgojila.

Pravico do vere v to zmago imamo zahvaljujoč se lastni moči in hrabrosti naših čet, zvestobi in delu naše domovine, kakor tudi podvigom z nami zvezanih hrabrih narodov v Evropi in v Aziji.

Ako je nemški vojski in z nami zvezanim drugim državam v preteklem letu uspelo fronte boljševizma, ki ogrožajo Evropo, poriniti dalje, je nemška domovina

narobe v mestu in na deželi z možmi in ženami ustvarila pod najtežjimi pogoji tudi nekaj edinstvenega. Nemški in zavezniški vojak ter nemško gospodarstvo pa življenjskega prostora vojskujoče se Evrope niso samo razširili, temveč v veliki meri že za sebe priredili.

Delu nemškega kmeta in kmetice se je zahvaliti, da je bila osigurana naša prehrana. Milijoni, ki delujejo v naši industriji, niso oskrbeli samo armad s potrebnim materialom, nego so tudi ustvarili pogoje za načrtno povečano oborožitev. Kaj misli Amerika storiti na tem polju, nam je glavni vojni hujskač v svojih, s frazami napolnjenih brbljarjih ponovno povedal. Kar v resnici premore in kar je storila, nam ni ostalo neznano. Kar bosta Nemčija in Evropa koncem koncev storili, ne bo ostalo prikrito našim sovražnikom tudi ne v prihodnjem letu.

Razgled po tem letu velikih uspehov in ogromnih borb obvezuje nemško domovino, da se v prvi vrsti spomni svojih vojakov. Kjerkoli stoje, so vložili v knjigo nemške zgodovine nove častne liste. Kar so v slavnih bitkah izvojevali, povejo posebna poročila in objave vrhovnega poveljstva, kar pa pretrpijo in prenesejo, domovina ne more izmeriti.

K tej fronti borcev spada tudi fronta tistih mož in žena, ki delujejo na fronti in za fronto kot njeni pomočniki in pomočnice. Tudi od njih se zahteva in sprejema, zlasti na vzhodu storitve, ki si jih čisto ni možno predstavljati. Toda s tem, da prevzemajo vse te skrbi, žrtve, bol in pomanjkanje, varujejo Reich pred tisočkrat večjo nesrečo. Varujejo domovino pred strahotami vojne, katerih se domovina celo pri najtežjih bombnih napadih ne zaveda več, kakor pri kakem namigovanju.

Začetek novega leta me obvezuje v ime-nu nemškega naroda, da se zahvalim za vse junaštvo in storjeno delo v domovini in na fronti. Tudi jaz sam sem samo eden izmed mnogoterih, ki so člani tega naroda. Kar me dviga iznad mase svojih rojakov, je edino le čast, da smem biti njihov vodja. V ostalem pa je njihov bol tudi moja, kakor bo moj ponos in moje veselje nekoč ponos in veselje vsega naroda. Posameznik mora biti minljiv in bo, kakor vedno izginil, ostati mora edino le narod. Da mu bomo v bodočem letu žrtvovali vso našo moč, bodi 1. januarja 1943 naša zaobljuba. Samo tedaj smemo, kakor vedno, prositi našega Boga, da nam — kakor doslej — ne odpove svoje pomoči. Nemara, da bo zima težka. Hujše kakor v preteklem letu nas ne bo zadela. Po njej pa pride ura, ko bomo nastopili z vsemi močmi, da bi koristili svobodi, bodočnosti in življenju našega naroda. V tej borbi se bo potem ena izmed sil kot prva zrušila. Da to ni Nemčija, vemo vsi. Nemški narod bo to pot kot zadnji zmagoval na bojišču. Tako bo potem prišel tisti dolgi mir, po katerem hrepenimo radi izgraditve našega narodnega občestva kot najvrednejši zahvali za naše mrtve junake.

Adolf Hitler.

Druck und Verlag: Marburger Verlags- und Druckerei-Ges. m. b. H. — Verlagsleitung: Egon Baumgartner, Haupt-schriftleiter Friedrich Golob; alle in Marburg a. d. Drau, Badgasse 6.

Zur Zeit für Anzeigen die Preisliste Nr. 1 vom 1. Juli 1942 gültig. Ausfall der Lieferung des Blattes bei höherer Gewalt oder Betriebsstörung gibt keinen Anspruch auf Rückzahlung des Bezugs-geldes.

Führer-jev proglas vojski

Adolf Hitler je podal ponosno poročilo o poteku vojnih operacij v preteklem letu - „V tej borbi ne more biti nikakih kompromisov več“

Führer je ob nastopu Novega leta naslovil na vojake nemške oborožene sile sledeči proglas:

Vojaki! Ko sem naslovil na vas zadnji novoletni proglas, se je zgrnila nad našo fronto na vzhodu zima, ki je bila podobna naravni katastrofi.

Vi sami, vojaki vzhodne fronte, veste, kaj ste morali takrat doživeti. V zaskrbljeno budnih nočeh so bile moje misli pri vas. Da se je takrat posrečilo, izogniti se nam zamišljenemu napoleonskemu polomu, se je bilo zahvaliti prav tako vaši hrabrosti, kakor tudi vašemu vojaškemu znanju, zvestobi in vztrajnosti.

Vi, moji borci vzhodne fronte, ste v tej zimi rešili Nemčijo in preko nje vso Evropo. Z vami so bili vojaki naših zaveznikov, ki so se borili ob naši strani. Medtem, ko ste v tistih neskončnih bojih z naravno silo in zahrbtnostjo sovražnika žilavo in zagrizeno držali evropsko fronto na vzhodu, so se v domovini vršile vse priprave za obnovo bojov spomladi. Ogromno je bilo, kar ste dosegli leta 1942.

Polotok Krim je bil zavzet in očiščen, odstranjeni pa so bili tudi nevarno sovražni vdori na številnih točkah fronte. V treh bitkah za Harkov je bila odpravljena nevarnost za naš južni bok in je bil sovražnik uničujoče poražen. Nova ofenziva najogromnejših izmerov mu je vzela zadnje ostanke Ukrajine ter njegove premogovne revirje na Donecu. V tem ogromnem prostoru, ki sega do Volge, se borite sedaj rame ob rame s četami zaveznikiških narodov.

Kako težka — tudi v posameznem — je ta borba in še bo, in kolikokrat se tehtnica uspeha navidezno naginja k našemu nasprotniku, na koncu, to veste, da bo ostala kot zaključek nemška zmaga.

Še več kot poprej je v tem letu skovala nemška domovina novega orožja. Kar je bilo v teku večletnega dela pripravljeno, pričanja sedaj potekati v silnem ritmu, da bi Vam, mojim vojakom, dali ne samo še boljšega orožja, temveč še več orožja in municije. Kot borci ste itak nadmočni napram vsakemu vaših sovražnikov. Kljub temu vem — ne samo kot vaš najvišji poveljnik, temveč tudi kot nekdanji vojak —, s koliko grenkobe, trpljenja, smrtnim strahom in hrabrostjo so zvezane tudi najsilnejše zmagi. Kajti na koncu je le človek kot borec in vojak, ki odloči prepričanje orožja. V roki strahopetca bi bilo tudi najboljša orožje brez vrednosti.

Medtem ko ste, moji vojaki vzhodne fronte, nosili najtežje krvno breme, z vami pa moške in žene vpostavljenih pomožnih organizacij, ki so morali čisto zagrabiti za puško in strojno, je tudi na vseh drugih frontah nemški vojak v najvišji meri izpolnil svojo dolžnost.

Od severne Norveške do španske meje čakajo nemške divizije na napad naših sovražnikov. Ali bodo sploh prišli in kje bodo prišli, lahko samo domnevamo. Da bodo pa, kedar in kjer pridejo, tepeni, to pač vemo. Dieppe je v par urah dokazal Angležem, da vodi izkrcanje sovražnikov na kontinentu k njih bliskovi-

temu uničenju. Na vsakem drugem mestu bodo napravili iste izkušnje.

Medtem, ko se naši in zavezniki vojaki — zlasti tudi v Severni Afriki — junaško borijo, so izdajalski francoski generali in admirali prelomili premirje ter poskusili izročiti francosko kolonialno carstvo našim sovražnikom, kršeč pri tem celo svedčane obveze in častne besede napram lastnemu državnemu poglavarju.

V par dneh nato in v soglasju z Ducejevo voljo je bil nato zaseden ostanek Francije. Južnofrancoska obala v Sredozemskem morju je bila urejena radi skupne obrambe, francoska armada in mornarica razoroženi, Tunis in Bizerta zavzeta.

S tem smo dobili tisto pozicijo, ki je za vojskovanje v Severni Afriki važnega, da celo odločujočega pomena.

Ko pa, moji vojaki, tako daleč od Nemčije izgrajujete oziroma držite fronte, ne branite skupno z našimi zavezniki samo Evrope, temveč tudi vašo lastno domovino Nemčijo.

Kar je naša mornarica izvršila v tej borbi, je zgodovinsko edinstveno. Podmornice in nadmorske sile dosežajo uničevalne rezultate napram sovražni vojni in trgovski plovbi, ki jih niti približno ni mogoče izravnati z novogradnjami.

Kakor ste sami šestkrat v tej vojni doživeli in zasledovali, je letalstvo s svojimi formacijami storilo največ, kar premore.

Vi, vojaki vojske in Waffen-SS, ki ste mi neposredno osebno podrejeni, pa ostanete slej ko prej hrbtnica te ogromne borbe. Vaša hrabrost, vaša zvestoba, vaša zavest dolžnosti in vaša vztrajnost so podlaga dokončne zmage.

Zlasti grenadirji in lovci pehotnih in oklopnih divizij vojske ter standart Waf-

PK.-Kriegsbericht Ræbiger (Sch)

Auf Posten.

fen-SS niso imeli samo najtežje izgube, nego izkazujejo tudi najvišje storitve.

Če storimo ob pričetku Novega leta trden sklep, da se pod nobenim pogojem ne bomo umaknili sovražnikom, temveč da se bomo z njimi tako dolgo vojskovali, dokler zmaga ne bo naša, storimo to ob spominu na naše ljube tovariše, ki so morali za to zmago doslej žrtvovati svoje življenje. Dogaja pa se to tudi ob pogledu na nemški narod, njegovo sedanjost in bodočnost. Kaj mislijo nasprotniki storiti z našim narodom, je bilo napovedano

PK.-Aufn.: Kriegsbericht Kamm (Wb.)

Zu neuem Einsatz bereit.
Deutscher Panzer auf der Fähr von Bizerta.

v številnih časopisih in javnih govorih. Kaj bi sovražnik na vzhodu storil z nami v slučaju njegove zmage, veste sami. Kar bomo temu nasproti storili mi, bodo še naši nasprotniki sami spoznali.

Ko se spominjamo naših padlih na fronti, se spominjamo tudi hrabrosti naše domovine. Ta hrabrost ni nevredna hrabrosti naših vojakov. Vsi poskusi sovražnika, njegovi prokleti napadi na žene in deco, na stare kulturne spomenike ali mirne stanovanjske hiše nemškega naroda niso razkrojili, nasprotno pa so ga privedli do tistega sovraštva, ki je potrebno za tako borbo z izgledi na uspeh. Ko so nas pognali v to vojno, nismo poznali pojma sovraštva, zlasti ne napram našim zapadnim nasprotnikom. Nikdar nismo od njih zahtevali ničesar, kar bi jih utegnilo žaliti, ničesar nismo zahtevali, kar je bilo njihovega, naša edina želja je bila le ta, z njimi v muru živeti. Ko sta nam Anglija in Francija napovedali vojno, so se naši vojaki junaško borili in kljub temu še tudi takrat ni bilo sovraštva v nemškem narodu. Razvaline naših starih katedral, številni mrličji, ranjene žene in otroci, načrtni napadi na naše vojne bolnišnice, vse to je šele spremenilo mišljenje nemškega ljudstva. Gospod Roosevelt in gospod Churchill sta sedaj naučila Nemčijo sovražiti.

Tako dela nemški narod danes na deželi in v mestu v zagrizeni jezi in edino le v sklepu, da se bo vojna tokrat končala tako, da bo sovražnikom Nemčije za bodočih sto let prešla vsaka skomina napada na nas. Narodi, ki so zvezali svojo usodo z usodo Nemčije, stoje napram istemu vprašanju na življenje in smrt.

Bodi Bog milostljiv Evropi, ako bi se židovsko-boljševiški kapitalistični komplot posrečil. Evropa bi bila dokončno izgubljena, v njej pa se nahaja vaša lastna domovina, moji vojaki, za katero se borite.

Leto 1943. bo morda težko, prav gotovo pa ne bo težje kot pretekla leta. Če nam je pa Bog dal moč, prestatí zimo od 1941 na 1942, bomo to zimo in bodoče leto šele prav prestali. Eno pa je gotovo:

V tej borbi ne more biti sedaj nikakih kompromisov več. Kar potrebuje Evropa in tudi ostali svet, ni nikako stanje, v katerem se bodo vrgle vsakih 20 ali 25 let židovsko-kapitalistične hijene na mirno in predvsem socialno izgraditev novega sveta, pač pa dolga doba miru in neoviranega razvoja.

Nemčija pa potrebuje predvsem predpogoje za izgraditev nacionalsocialističnega narodnega občestva, ki ga od zdaj ne bo nikdo več ogrožal. Ko bo ta država in ostala Evropa istočasno v njeni prostorni omejitvi imela podlago sigurne prehrane in ko bo imela vse tiste surovine, brez katerih si človeških kultur sploh ni možno zamisliti, potem vaše trpljenje, moji vojaki, ne bo in ni bilo zastoj. Potem bodo nekoč poromale generacije k grobovom naših padlih tovarišev, da bi se jim zahvalile za žrtve, ki so jo darovali življenju preostalega sveta.

Ko se tako borimo za ta cilj življenja in svobode naših narodov, ne pa za denar in posle, mislimo, da smemo zopet prositi Boga, naj nas blagoslovi tudi v bodočem letu tako, kakor v preteklih letih.

Adolf Hitler.

Srdita obrambna bitka na vzhodni fronti

Težišče bitk se nahaja na področju Dona - Vsi sovražni napadi so se razbili ob junaštvu nemških čet - Sovražnik beleži na vseh žariščih borb izredno velike krvave in materialne izgube

V področju Dona se je razvnela pred par dnevi velika obrambna bitka, ki jo karakterizirajo po poročilih nemškega vrhovnega poveljstva srditi boji. Boljševiki očividno ne štedijo ne ljudstva ni ne materiala, ker hočejo na tej točki prodreti nemško fronto. Vsi sovjetaki poskusili v tej smeri pa se sproti rušijo ob jeklenem zidu, ki ga tvorijo junaške nemške divizije. O teh bojih in o operacijah na ostalih delih vzhodne fronte poroča vrhovno poveljstvo nemške vojske sledeče:

Ob Tereku so se 30. decembra izjavili močni sovražni napadi. Pri Stalingradu in v področju Dona so sovjeti nadaljevali svoje napade. Imeli so izredno krvave izgube, zlasti v teku nemških protinapadov. Istočasno so se zrušili ob velikih sovražnih izgubah jugovzhodno od jezera Ilmen vsi sovražni napadi.

Na Novega leta dan so nemške čete odbile vse sovjetske napade ob Tereku, v Stalingradu in v velikem loku Dona. Sovražnik je pri tem izgubil 33 tankov. V srednjem odseku fronte so Nemci vrgli sovražnika iz več vasi in postojank, uničujoč pri tem 13 sovjetskih tankov. Južno od jezera Ilmen je sovražnik obnovil svoje brezuspešne napade ter izgubil osem tankov. V času od 21. do 31. decembra je bilo na vzhodni fronti uničenih 742 sovjetskih tankov.

V vzhodnem Kavkazu je skušal sovražnik prodreti nemške črte. Poskus se je izjalovil, 29 tankov je bilo pri tem

uničenih. Ob Donu so nemške čete v srditih bojih vrgle sovražnika nazaj ter uničile 39 tankov in 14 topov. Posadka oporišča Velikije Luki je v žilavi obrambi odbila vse opetovane sovjetske napade. V prostoru Rževa je bilo v času od 25. novembra do 31. decembra lanskega leta ujetih 8500 sovjetov. Uničenih oziroma zaplenjenih je bilo v tem času 1910 tankov in 582 topov.

Ob Donu so nemške čete dne 3. januarja v obrambnih bojih porazile sovražnika na vsej črti ter pri tem uničile 38 sovražnih tankov. Zapadno od Kaluge je bilo uničenih 95 sovražnih bunkerjev in gnezdišč. Vsi sovražni napadi pri Velikije Luki so se razbili ob nemški obrambi.

Obrambna bitka ob Donu je divjala tudi 5. in 6. januarja z nezmanjšano srditostjo. Sovražni napadi so bili odbiti ob izredno krvavih izgubah sovjetov. Ena nemška oklopna divizija je sama sestrelila 31 sovražnih tankov. Nek motoriziran grenadirski regiment je v protisunk uničil nadaljnjih 25 tankov, dve bateriji in 22 protitankovskih topov. Odbiti so bili nadalje vsi ponovni napadi na Velikije Luki ter jugovzhodno od jezera Ilmen. Na srednjem in severnem odseku fronte je bilo 6. januarja sestreljenih 20 sovjetskih letal. V vse te operacije je posegalo nemško letalstvo z izrednim uspehom. Murnvanska železnica in kolodvor Kandalakša sta bila opetovano težko bombardirana.

Uspešni boji v Tuneziji

Ponosna bilanca nemškega pomorskega vojskovanja v letu 1942 - Ob starem letu potopljenih 19 sovražnih ladij s skupno preko 100.000 brt.

Dne 30. decembra je bilo izdano posebno poročilo, da so nemške podmornice potopile pri Azorih iz neke sovražne spremeljave 19 ladij s skupno 106.000 brt. 1. januarja izdano posebno poročilo pravi, da so nemške nadmorske sile v večmesečnih bojih na vseh morjih potopile 31 sovražnih ladij s skupno 187.000 brt. Ti uspehi doslej še sploh niso bili objavljeni.

Nemška vojna mornarica in letalstvo sta leta 1942 potopila 3.940.000 brt. sovražnih ladij. 450 ladij je bilo tako težko poškodovanih, da je računati s popolno izgubo dela tega brodogra.

V Tuneziji so beležili po poročilu z dne 2. februarja uspešne lokalne operacije. Pred luko Bone so nemški letalci s svojimi bombami zadeli neko sovražno križarko in dve trgovski ladiji.

Pri Medvedjih otokih v Severnem morju so nemške pomorske sile napadle skupino angleških križark in rušilcev, ki so varovali neko spremeljavo. V večurnem artilerijskem boju je bilo poškodovanih več sovražnih križark, rušilcev in trgovskih ladij. Opazovanje je bilo oteženo

vsiel slabega vremena. Potopljen je bil nek sovražni rušilec, pa tudi eden izmed nemških rušilcev se ni več vrnil.

V Libiji je nemško-italijanska artilerija odbila več sovražnih sunkov. V letalskih bojih so Angleži pri tem izgubili šest letal. V Tuneziji so nemško-italijanske čete v bojih pridobile na terenu. Luko Bone so nemški letalci odredili bombardirati dan in noč. Neke trgovska ladja (10.000 brt.) je bila potopljena v pristanšču. Nemške bombe so padale nadalje na sovražna letalaka oporišča in železnice v tuneško-alžirskem področju. V letalskih bojih nad Tunezijo je bilo zbitih 15 angleških letal.

Neka nemška podmornica je pred Oranom potopila iz sovražne spremeljave neko ameriško municijsko ladjo z 8000 brt.

Nemška bojna letala so opetovano in uspešno bombardirala angleško obalno področje. Dne 5. januarja so osiščne čete zavzele v Tuneziji več sovražnih oporišč ter ujela večje število sovražnih vojakov. Osiščno letalstvo je medtem uspešno bombardiralo sovražna vzletišča. V

Novoletne misli Bundesführer-ja organizacije Steirischer Heimatbund

Bundesführer organizacije Steirischer Heimatbund, Franz Steindl, je v novoletni izdaji dnevnika »Märburger Zeitung« napisal članek, iz katerega v skrajšani obliki v nastopnem prinašamo jedro njegove vsebine:

»Spodnja Štajerska je za nas vojaško-politična naloga. Pri tem ni nikakršne nejasne problematike v pogledu koncepta, oblike, poti ali cilja. V časovnem razdobju Adolf Hitler-ja, posebno sedaj v letih svetovno zgodovinskih obračunov, kot konsekventnega nadaljevanja notranje političnih bojov od včeraj, nimamo danes v Nemčiji nikakršnih meščanskih civilistov, ki bi živeli po lastnih merilih, življenjskih oblikah in lastnem ritmu, temveč samo vojake, ki imajo svoje dolžnosti. Od otroka do starčka, moški in ženske stojijo pod poveljstvom naroda, ki ga predstavlja Führer. Stati pod enim poveljstvom, se pravi biti vojak.

Izhodišče našega političnega dela na Spodnjem Štajerskem tvorijo povelje Führer-ja, napravite to deželo nemško, ter izvršilna določila našega Gauleiter-ja. Kot politični vojaki služimo in izvršujemo to povelje, dokler ne bomo v stanju poročati, da smo ga izvršili. Če bi nas pa usoda preje odpoklicala, bodo tovariši to naše delo nadaljevali. Odsek fronte našega dela in našega boja se imenuje Spodnja Štajerska, fronta pa nosi ime Nemčija.

Ob prehodu leta veljajo naše misli stoštirim možem in ženam, ki so leta 1942 zvesti svojim zaobljubam z aktivnim priznanjem za Nemčijo kot nosilci funkcij v organizaciji v svojstvu Blockführer-jev, Wehrmänner-jev, policistov, učiteljev itd. padli od krogel komunističnih in slovenskih banditov. Spomin na te žrtve nas obvezuje, da smo pripravljeni žrtvovati vse, da bomo našo Spodnjo Štajersko očistili od vseh takih strahopetnih morilcev in njihovih duševnih očetov. Hkrati mislimo s ponosom na tisoče

tistih Spodnještajercev, ki stojijo po petindvajsetletni prekinitvi zopet kot vojaki pred sovražniki ali pa po vojašnicah in delovnih taboriščih uživajo izobrazbo. Tudi iz vrst teh jih je že mnogo žrtvovalo življenja za Führer-ja in Reich. V mislih imamo tudi vojake dela iz Spodnje Štajerske, ki daleč v drugih garih in na vzhodu delajo z vsemi silami za Nemčijo. Hkrati se zahvaljujem v imenu Gauleiter-ja in v lastnem imenu vsem političnim vojakom naše ožje domovine, ki kot Block-, Zellen-, Ortsgruppen- in drugi führer-ji izpolnjujejo svoje dolžnosti. Nad 12.000 žena in moških se je stavilo našemu gibanju prostovoljno kot častni funkcionarji za delo na razpolago, da bi po Führer-jevem nalogu to deželo napravili nemško. Vsem tem gre naše priznanje in naša zahvala za storitve v letu 1942.

Leta 1943 bomo ustvarili nove možnosti, da napravimo in izravnamo pot v nemško skupnost vsem tistim, ki so po rasi, krvi, storitvah in priznanju naši. Posebno skrb bomo posvetili delu organizacije »Deutsche Jugend«, ki šteje 90.000 fantov in deklet. Wehrmannschaft bo v svoji izobrazbi spolnjenjena, da bo nekoč zmožna kot vojaštvo z orožjem braniti našo domovino. Tudi ženi bo posvečena naša briga. Organizacija Arbeitspolitisches Amt bo izpopolnjena, da postanejo spodnještajerske delavnice pravi arzenali za naše fronte in zmagi. Področje kulture seveda tudi ne bo zanemarjeno. Pesem, igra, godba, ples in gledališče bo posebno po naših vaseh še bolj oživel. V glave naših ljudi se bo pa hkrati vlivalo tudi propagandistično znanje. Radio, film, proslave, tečaji, razstave itd. bodo oblikovali misli in srčni čut naših ljudi. Otroški vrtci se bodo še pomnožili, obisk istih bo postal obvezen, učiteljstvo bo pa uživalo vso našo podporo, da nam vzgoji nacio-

nalsocialistično mladino. Kmetijstvo bo dobilo strokovne in poklicne šole ter navodila za uspešno delovanje.

Ti načrti bodo služili vrnitvi pol milijona Spodnještajercev, ki spadajo po svoji krvi, zgodovini in šegi med nas. Zavore, povzročene po Ljubljani in Primorju, bodo zlomljene. Naše politično delo bo leta 1943 kronal sprejem novih desetstisočev Spodnještajercev v vrste končnoveljavnih nemških državljanov.

V novem letu se bomo neumorno potegovali za vsakega posameznega Spodnještajerca, kakor smo se nekoč borili za vsakega nacionalsocialista v Nemčiji, ko še nismo bili na vladi. Tako bo Spodnja Štajerska, ki je po svoji strukturi nemška dežela, s svojimi mesti in vasi, gradovi in gozdovi in s svojimi sijajnimi ljudmi zopet trdnjava Reich-a na jugovzhodu. Naša ljubezen in pomoč gre vsakemu domovini zvestemu Spodnještajercu. Naš boj in naše sovraštvo pa velja vsem tistim eksponentom naših sovražnikov, ki bi nam s kaljenjem miru in reda radi ovirali naše delo in obnovo. Kdor pod zastavo »partizanov« po gozdovih ali pa kot dobro maskiran meščan ali vaščan dviguje roke zoper Reich, je lahko prepričan, da bo danes ali jutri gotovo zadet od naših krogel! V času, ko naš narod polaga zgodovinsko preizkušnjo o svoji usodi, bi bilo izdajstvo nad našo fronto, če bi mi debatirali z našimi nasprotniki. Eksponenti sovražnikov na Spodnjem Štajerskem so lahko sigurni, da bodo iztrebljeni in uničeni! Politična vretena, ki svoja prepričanja vrtijo kot konjunktorno blago in v času nemških zmag kričijo »Heil Hitler«, če pa pride na bojiščih do zastojev, ki so v vsaki vojni neizbežni, pa paktirajo z nasprotniki, bomo leta 1943 prisilili — naj si bo tako ali tako — h končnoveljavnemu priznanju. Priznanja ob nemški končni zmagi ne bomo upoštevali. Kumpa-

letalskih bojih je bilo sestreljenih osem sovražnih letal.

Angleški bombni napadi na Zapadno Nemčijo so povzročili škodo na poslopih ter nekaj žrtev med prebivalstvom. Stiri večmotorna letala so bila pri tem zbita na tla. Hitri nemški letalski odredi so bombardirali 5. januarja vojaške naprave v Angliji.

V Severni Africi po poročilu z dne 6. januarja ni bilo posebnih dogodkov. Isto velja tudi glede Tunize, kjer so bili le izvidniški sunki.

Neka nemška podmornica je v Severnem morju potopila sovražni oskrbovalni parnik s 5000 brc.

Prispevajte

v nedeljo, dne 10. januarja 1943 v prvo letošnjo hišno zbirko vojno zimske pomoči!

(Opfersonntag des Kriegswinterhilfswerkes)

WENN ICH DIESER GESUNDEN JUGEND UNSERES VOLKES GEDENKE, DANN WIRD MEIN GLAUBE AN UNSERE ZUKUNFT ZU EINER FREUDIGEN GEWISSHEIT. DIE NSV.-ARBEIT SOLL DIESE ZUKUNFT SICHERN HELFEN!

DER FÜHRER AM 30.1.32

Dafür deinen Beitrag zum Kriegs-WHW

OPFERSONNTAG AM 10. JANUAR 1943

PK-Kriegsbericht Leopold (Sch.)

Von Stukas versenkt.

An der Kaimauer des Hafens von Noworossijsk liegt dieses von deutschen Stukabomben schwer getroffene sowjetische Kriegsschiff auf Grund.

Afrika je obrambna pozicija Evrope

Zanimive italijanske ugotovitve - Zakaj se polašča Roosevelt Afrike? - Amerika si hoče preko Afrike podvreči Evropo

Iz Rima poročajo: Časopis »Critica Fascista« je objavil zelo pomembni članek o pomenu, ki ga ima Afrika za Evropo. Članek razvija sledeče velezanimive misli: Pojem »Evrafrika« je zlasti napredoval v teku sedanje vojne. Anglija, ki je imela skozi stoletja velike interese v Afriki, čuti, da jo izpodriva na afriških tleh njen izvenkontinentalni zaveznik

— USA. V Afriki komandira danes Roosevelt. Obstojta mnenje, po katerem sta si Roosevelt in Churchill razdelila Afriko tako, da bo imela Anglija v osebi generala Smutsa politično poveljstvo Afrike, dočim bi Zedinjene države izvajale gospodarsko poveljevanje. Afriko hočeta Anglija in Amerika odrezati duhovno in gmotno od Evrope. Ameriški načrt gre tedaj za tem, da se Evropo odreže od

Afrike. Evropa si potemtakem gospodarsko ne bi mogla opomoči. Amerikanci računajo, da jim bo pripadla Evropa, čim se polaste Afrike. Amerikanci so vdrl v Afriko v tej vojni na črti, ki vodi od Bathurst v angleški Gambiji, preko francoske Zpadne Afrike, Čadškega jezera in Kartuma do Masau ob Rdečem morju. Ta črta je dolga 6000 kilometrov. Aprila 1941 so se pojavile ameriške ladje v Rdečem morju, avgusta je ustanovila Panamerican Airway (ameriška letalska družba) transafriško progo in decembra 1941 je prispel v Kairo ameriški general Maxwell, da bi nadzoroval izgraditev ameriškega oporišča Masau. Pod pretvezo, da je Bathurst v nevarnosti, je dosegel Roosevelt pri Angležih, da so mu dovolili izgraditev ameriških oporišč v sledečih afriških mestih: Freetownu (Sierra Leone), Acra (Rio d' Oro), Lagos (Nigeria), Duala (Kamerun), Brazzaville (Francoska Ekvatorialna Afrika) in Leopoldville (Belgijski Kongo).

Področje ameriškega upliva v Afriki tvori tedaj velikiški trikot, čegar fundamentalna črta vodi iz Bathurst v Leopoldville, dočim je konica v Masau. Amerikanci so uredili v Afriki celo vrsto vzletišč, vremenskih opazovalnic in radiopostaj. Upliv Zedinjenih držav sega od Lagosa do Takoradija, od Cookhouse-a do Čadškega jezera, od Omdurmana do Etiopije in od Dakarja do Alžira.

Afrika — tako zaključuje omenjeni italijanski list — je tedaj obrambna pozicija Evrope. S tega vidika šele vidimo nevarnost, ki preti Evropi. Sedaj je napočila vojna kontinentov. Ameriški kontinent bi si hotel podvreči evropsko celino, ki jo trenutno reprezentirata samo Nemčija in Italija. Amerika je previdno pričela z borbo na afriških tleh. Kajti brez Afrike bi bila Evropa pohabljena, odrezana od ostalega sveta. Borba med »Evrafrikom« in Ameriko kulminira v besedi Tunis, ki je bila že nekoč v zgodovini Italije velikega pomena.

nov pri proslavah zmag ni nikdar manjkalo. Mi pa potrebujemo bojovne tovariše, ki so se zakleli svojemu cilju, tudi če še boginja usode s plaščem neprozornosti prikriva zadnjo odločitev in je zmaga še le samo vera v srcih naših vojakov! K povelju Führer-ja, da napravimo Spodnjo Štajersko nemško — dodamo še gesto: »Vse naše sile za zmago!« Novi letniki Spodnještajercev bodo leta 1943 stopili pod orožje in v šole Reichsarbeitsdienst-a! Delavci in kmetje bodo darovali svoje moči Reich-u! Mobilizirali bomo naše poslednje idealne in materialne rezerve in jih stavili v usodni boj našega naroda. To ne bomo storili, ker bi mogoče Reich nujno potreboval našo pomoč, temveč storili samo za to, ker hočemo sodelovati tam, kjer bodo padle kocke za tisočletja. Führer je osvobodil Spodnjo Štajersko! Naša zahvala je v našem delu in v naših storitvah za zmago! Ob prehodu leta obljublamo brezpogojno pripravljenost na vse! Leto 1943 naj bo leto bojev, dela, uveljavljanja in zmag! Smo za nemško Spodnjo Štajersko! Vse za vojno in za zmago! Živel naš Führer!«

Roosevelt se pere pred svojim ljudstvom

Bela knjiga ameriške vlade naj preslepi javno mnenje v Zedinjenih državah glede vprašanja o krivdi za izbruh vojne

Ameriški prezident Franklin Delano Roosevelt in njegov zunanji minister Cordell Hull sta znana pred vsem svetom kot prava in formalna povzročitelja sedanje velike svetovne vojne. Da bi kot odgovorna voditelja ameriške zunanje politike odvrnili to žalostno pozornost od sebe, sta si izmislila za pričujoči sestanek kongresa poleg običajne novoletne poslanice prezidenta, še neko Belo knjigo, ki naj opraviči zločinsko vojno-hujškaško politiko sedanje vlade. Bela knjiga ameriške vlade nosi naslov »Vojna in mir« ter razglablja o vprašanju, kdo neki je zakrivil sedanjo vojno. Vprašanje je postavljeno zelo zvičajno, toda vse prikrivanje ne pomaga nič: svet je medtem že spoznal, da je Roosevelt hotel imeti to vojno in da jo je tudi povzročil. Roosevelt-ov zunanji minister Hull je izjavil k tej Beli knjigi, da naj njena vsebina pripomore k temu, da bodo imeli ameriški državljani več razumevanja za probleme in naloge, ki jih ima reševati ameriška vlada. Stvar je povsem jasna: Roosevelt beleži zelo slabe rezultate prvega leta svoje vojne. Ker je žel poraz za porazom, bi se rad opral pred svojim ljudstvom na ta način, da mu je serviral to famozno Belo knjigo. V svoji poslanici na naslov kongresa bo

Roosevelt zahteval nova davčna bremenja. Bela knjiga ima namen, oprati prezidenta vsake krivde za to vojno, obenem pa tudi vsake krivde za težke poraze in krvave žrtve ameriškega ljudstva.

Smoter Bele knjige ameriške vlade je torej povsem jasan. Lahko se ga označi v sledečih štirih točkah:

1. Roosevelt se boji stopiti pred narod ter zahtevati rekrutacijo več milijonov vojakov, znižanje življenjskega standarda potom zmanjšanja živiliških zalog ter zvišanje davčnih bremen. Roosevelt se boji nadalje objaviti astronomsko višino ameriškega državnega dolga.

2. Roosevelt se boji kritike v senatu.

3. Roosevelt ima napram svojemu narodu slabo vest. Narod mu ne verjame nič več. Narod ga je izvolil edino le radi tega, ker je svečano obljubil, da ga ne bo pahnil v vojno in da ne bo pošiljal ameriških vojakov na izvenkontinentalna bojišča.

4. Roosevelt ima poročati kongresu samo slabe stvari: vojaške poraze, slabo funkcioniranje oboroževalne industrije, katastrofalno gospodarsko stanje in grozečo inflacijo.

Roosevelt-ovo stališče napram kongresu in zlasti senatu je postalo v zadnjem času vedno težje. V kongres so prišli

Izrek tedna

Vse za zmago,
kar je v nas najboljšega!

NSDAP je za izrek tekočega tedna vzela misli velikega nemškega domoljuba in pisatelja Ernst-a Moritz-a Arndt-a, ki se je rodil 26. decembra 1769 v Groß-Schoritz-u (Rügen) in je umrl 29. januarja 1860 v Bonn-u. Ta mož, ki se je veliko bolj odlikoval po rodoljubnosti, kakor po pesništvu in učenosti, je bil z dušo in telesom vdan nemškemu narodu. Njegovo življenje in delovanje je bilo vzor njegovim sodobnikom, poznejšim rodovom pa v vzgled. Znan je po raznih knjižnih delih, v Friedsdorf-u pri Bonn-u, so mu pa leta 1909. posvetili novoustanovljeni muzej, ki nosi ime Arndtmuseum. V stavku, ki nam služi kot izrek tedna in se glasi: »Nicht auf das Beste, auf dein Bestes kommt es an«, je Arndt po našem povedal, da ni važno, kar je najboljše, temveč da je važno to, kar je pri tebi najboljše.

Primerjajoč to mnenje Arndt-a na današnji vojni politični položaj Nemčije, se nam nehote vsiljuje prepričanje, da bo tudi v današnji gigantski vojni v največji meri odločalo to, kar je pri Nemcih najboljše. Kakor je borba Adolf-a Hitler-ja za oblast z notranjimi nasprotniki zmagovito končala v glavnem po zaslugi njegovih najboljših in najbolj poštenih sobojnikov, ki so bili pripravljeni za svoje ideje žrtvovati svoja življenja, tako bodo tudi sedaj na frontah in v zaledju v največji meri odločali tisti, ki dajejo vse, kar je v njih najboljše in najdražjega za nacionalsocializem in Führer-ja. Takozvana elita nacionalsocialističnega gibanja je bila nekoč vzor, steber, naskočnik, pionir in bomba v premagovanju nasprotnikov na političnem področju. Najboljši in najbolj prepričani ter s Führer-jevim duhom prežeti funkcionarji stranke so zajeli in potegnili v svoje vrste ogromno večino nemških ljudskih množic ter jih vodili do končne zmage, ki je omogočila nacionalsocializmu prevzeti oblast. Danes imamo v oboroženi sili večinoma iste bojovnike, slične bojovnike, borce in idealiste, imamo tudi take, ki jih je navdušenost in prepričanje zajelo in prevzelo mogoče še nekoliko pozneje, ne manjka nam pa tudi takozvanih najboljših v domovini, kjer se izdeluje orožje in skrbi za vse, kar potrebuje fronta. Kakor so nekoč najboljši politični vojniki strumno in hrabro korakali v vrstah našega Führer-ja, tako se danes v izbrani najboljše družba na frontah in v zaledju na vse sile napenja, dajajoč iz sebe vse, kar je mogoče, da se vojskovanje v redu in učinkovito vrši. Milijone prostovoljcev stoji na vzhodu s strojnico in ročno granato v rokah. Ti moške vseh letnikov pomnožujejo številne tistih naših junaških vojakov, ki do neke meje kar tekmujejo med seboj, kdo bo najboljši, najhrabrejši in kdo bo, k zmagi, ki bo sigurno prišla, največ doprineel. Tudi Spodnještajerci doprinašajo pri tem svoj delež. Naših mladeničev je precej v vrstah najboljših prostovoljnih in ostalih bojovnikov po frontah in drugod.

mnogi ostri in energični kritiki njegove politike, moške, ki se jih bo Roosevelt le zelo težko otepal. Razumljivo je tedaj, da se hoče zamorec oprati, toda delo je zaman. Roosevelt-a bo spoznal tudi lasten narod kot krivca za to klanje, ki ga Amerikanci pač niso potrebovali.

GOSPODARSTVO

Novoletni oklic kmečkemu prebivalstvu

Pooblaščenec za vodstvo poslov Reichsministra za prehrano in kmetijstvo Reichsführer-ja in Reichsleiter-ja za kmečko ljudstvo, Staatssekretär Herbert Backe, je ob Novem letu izdal sledeči oklic:

Nemško podeželsko ljudstvo!

Vojno leto 1942. je od Vas zahtevalo težka dela in velike storitve. S ponosom in priznanjem lahko ugotovljamo, da so moške, predvsem pa žene podeželja, izpolnili vsa pričakovanja, ki so jim bila stavišana in so se do zadnjega uveljavili. Kakor v prejšnjih letih, ste tudi sedaj vzeli na avoje rame velika bremena dela, da ste kljub vsem vojnim težavam bodisi kot delavci drugod ali pa pri preskrbi kmetijstva pomagali dvigniti agrarno produkcijo. Nemško ljudstvo, in to predvsem podeželsko ljudstvo, mora imeti vedno pred očmi, da je glavna podlaga prehrane v našem lastnem prostoru. Zato apeliram tudi ob prehodu leta na čut dolžnosti in voljo do dela našega kmeč-

kega prebivalstva. Trenutna borba gre za biti ali ne biti. Neomejena pridnost in skrajno zvesta obveznost sta potrebni, da premostimo vse težave pridelovanja. Moške in žene! Vse zadržanje je odgovarjalo veličini in trdoti časa, v katerem živimo! Istega duha, z istim zaupanjem in z isto delovno voljo in pripravljenostjo hočemo naše delo nadaljevati tudi v novem letu. Mi se hočemo izkazati vredne naših vojakov, ki se bojujejo in krvavijo po vseh frontah za svobodo Reich-a, za življenjsko pravico ljudstva ter za varnost naše bodočnosti.

Zavedajte se, da je odvisno od uspeha našega dela, če bo Nemčija v prehranjevalnem pogledu vzdržala ta boj. Držite se z železno energijo parol pridelovalne bitke ter pomislite, da ni produkcija vse, temveč da je največ odvisno od oddaje iste, ako se hoče vsakega Nemca prehraniti. S to voljo stopamo v novo leto ter ostanemo danes kakor vedno zvesta Führer-jeva posada!

Herbert Backe.

Atlantik (Wb).

Neujahrsmorgen.

Trgovina in nacionalsocializem

Zrelejša generacija se še spominja na čas po prvi svetovni vojni. Kakor danes, tako je tudi med prvo svetovno vojno 1914—1918 primanjkovalo raznih produkcijskih sredstev, surovin, delovnih sil itd. za izdelavo konzumnih predmetov za civilne svrhe. Produkcija je pač bila usmerjena v izdelavo vojnih potrebščin in ni mogla v celoti zadovoljevati potrebščin za nevojne svrhe. Ko je pa po končani vojni produkcija s polno paro začela izdelovati blago za civilne potrebe, je naravno, da je gospodarstvo oživel, nastala je konjunktura kakor že dolgo ne poprej. Da je pri tem trgovina, kot posredovalec med producentom in konzumentom postala važen faktor gospo-

darstva, je naravno. Povpraševanje po blagu je bilo ogromno in nekdo je moral biti, ki je blago razdeljeval. Trgovina širila sveta je imela polne roke dela in še ni bila v stanju zadovoljiti vsem zahtevam potrošnikov, ki so bili naravnost lačni in sestradiani produktov, ki jih v štiri letni vojni niso mogla kupiti. Trgovina ne bi bila trgovina po kapitalističnih pojmi, če iz tega položaja ne bi bila znala izvleči svoje koristi. V naših krajih, kjer trgovine niso bile toliko v rokah židov, ki so znani kot trgovci, ki znajo pri vsakem predmetu in iz vsake stvari, ki jo vzamejo v roko, največ izvleči, je vladala splošno mnenje, da pač trgovec pri vsaki stvari zasluži najmanj 100 odstotkov nad lastno ceno. V koliko je to v praksi držalo, ni važno. Res pa je, da so trgovci v vseh krajih takrat imeli svojo zlato dobo. Kdor je imel le količkanj spekulativnega duha ali trgovske žilice v sebi, se je posvetil trgovini v tej ali oni obliki. Glavno je bilo, da se začne in da se dobi nekaj blaga. Z izkupičkom se je nato kupovalo novo blago itd. in začetek je bil podan. Res je, da so mnogi takrat imeli srečo ter si nakopičili na soliden in nesoliden način lepo premoženje. Ko so si pa množice povsod nakopičile svoje omare in shrambe, je po čisto logičnih zaključkih prišlo do zastoja v nakupih, kar je imelo za posledico, da tovarne niso več znale, kam s svojimi izdelki, kar jih trgovci ni več v takih količinah kupoval, ker ni imel kupcev. To je rodilo splošno krizo. Tovarne seveda niso delale za zaloge in za potrebe, temveč za dobiček. Ker izdelki niso našli odjemalcev, so industriji kratko malo znižali produkcijo ter odpustili mnogo delavstva. To atikalo je seglo v druge panoge produkcije in gospodarstva, kar je bila potem podlaga za gospodarske in brezposelne krize, ki so nam še v spominu. Ljudje, izključeni iz zaslužka, so seveda še manje konzumirali, manj konzumirali, manj produkcije, in vse to je povzročilo še manj prometa in dela pri trgovcih. Na stotisoče trgovskih tvrdk je po svetu takrat zaspalo in propadlo. Najprej je vrag odnesel seveda tiste, ki so zrastle na bolj nezdravih in nesolidnih podlagah

v prvem povojnem času, ko je bila konjunktura na višku. Iz trgovcev so postali razni agenti, nastavitelji itd. ter si v raznih drugih poklicih iskali eksistence.

To se je zgodilo, ker je takrat po celem svetu prevladovala takozvana svobodna trgovina, ki je slonela na dobičku. Trgovci ni vodili in držali trgovine, da bi služili in stregeli potrebam ljudstva in splošnosti, temveč radi lastnega in sicer čim večjega zasluga in dobička. Kadar in če mu ni kazalo, je pa obrt lahko odložil ter šel svojo pot. Nekje je nek velik mož zapisal: »da je trgovina po demokratsko svobodnih pojmihi nekaj, kar se lahko primerja z uradno in po zakonskih priznani goljufijo. V tem je precej raznice. Trgovci, ki ni spekulanti in ne razume po židovskih metodah voditi svojih poslov ter iz kupčij izvleči kolikor se največ da, je po pojmihi svobodne trgovine bil in je še danes slab trgovec. Nasprotno je oni, ki vse to imenitno zna, priznan in spoštovan podjetnik, ki se razume na trgovske in gospodarske posle.

Nacionalizem je pa seveda uredil tudi trgovino. Spodnještajerci so aprila lanskega leta kar zijali, ko so gledali in ugotavljali, da se v Nemčiji trgovec na debelo in veliko imenuje Großverteller, to se pravi razdeljevalec blaga na veliko, trgovci drobne razprodaje pa Kleinverteller, to je razdeljevalec blaga na malo ali drobno. Vajeni na diktaturo cen, ki je slonela na takozvani svobodni povpraševanja in ponudbi, so še bolj odprli oči, ko so videli, da nacionalizem trgovcu na debelo in trgovcu na drobno določil cene vsakemu blagu, upoštevajoč pri tem primeren zaslužek prvemu in drugemu, ne da bi potrošniku to smelo biti previsoko ali predrago. V tem se vidi pravi nacionalizem. To je socializem v praksi. Živeti in obstojati mora veletrgovec ali grosist, to je razdeljevalec blaga na trgovce na drobno, isto velja seveda tudi za trgovca na malo. Oba skupaj sta pa za potrebe konzumentov, torej za ljudstvo in ne samo zato, da bi ljudstvo izkoriščala ter se na njegov račun bogatila.

Zadeve ureditve trgovine v nacionalizirani Nemčiji predstavlja samo mali del tega, kar je nemška nacionalsocialistična uprava v pogledu novega reda dobrega in za ljudstvo koristnega uvedla. Nekoč je trgovec, ki je bil v največ primerih žid, bil tisti, ki je s svojimi trgovskimi posli najbolj bril ubogo ljudstvo, ter na njegov račun živel in bogatel. Kakor hitro je mislil, da je čas pravočasno odnesti svoj denar na varno, jo je popihal ter začel nekaj drugega ali pa privatno živel od kapitala. Saj ni nobena tajnost, da je danes v plutokratski Angliji in Ameriki večina kapitala v rokah židov, ki so razpleteni po celem svetu ter znani paraziti in izkoriščevalci ljudstva. Gospodarji sveta, kakor so do prihoda nacionalsocializma bili tudi v Nemčiji. Naj si kdo misli tako ali tako, eno drži. Predpisane cene in predpisani zaslužki, ki omogočajo obstoj trgovcu grosistu in trgovcu detalistu ter nabavo potrošnikom, so edino pravilen in primeren način trgovine. Če se vse to razvija v normalnih časih, ko ni vojne in tudi ne pomanjkanja blaga ali kupcev, se lahko reče, da gre za zdravo in solidno trgovino, ki služi narodu in splošnosti. In takšna bo trgovina Nemčije po zmagovito končani svetovni vojni.

GOSPODARSKE VESTI

× **Milnska industrija na vzhodu.** Milnarstvo v zasedenem srednjem prostoru vzhoda je igralo bolj podrejeno vlogo. Večinoma se nahajajo tam bolj mala milnska podjetja, z zmoglostjo ene do pet ton. Večina teh mlinov je še bolj primitivnih in jih je prav težko primerjati z nemškimi podjetji v Reich-u. Kljub temu pa že davno poslujejo vsi mlini, kar je za prehrano čet potrebno. Kar se tiče pekarn in tovarn kruha, so iste zasedle večinoma nemške vojaške pekarske čete. Civilna uprava je pa uredila tudi razne nove pekarske za preskrbo civilnega prebivalstva. Služen je položaj s klavnicami in mlekarjami.

× **Vodo bodo ločili iz kave.** Po poročilih lista »New York Times« nameravajo v Braziliji urediti naprave, ki bodo omogočale, da se iz kavinega zrnja odstrani vodo, to se pravi, da se kavo koncentrirajo ter na ta način njeno težo znižajo, kar bo za prevoz preko morja zahtevalo veliko manj ladijske tonaže. Postopek izvira od neke švicarske tvrdke, ki trguje z živili.

× **Srbija dobi tovarno za destilacijo lesa.** V bližini Požarevca nameravajo urediti tovarno za destilacijo lesa, ki bo prvo podjetje te vrste v Srbiji. Z obratovanjem mislijo začeti še leta 1943. Dnevno bodo predelali 30 kubičnih metrov lesa, iz katerega bodo pridobivali octno kislino, metilalkohol in prekapni premog.

× **Rudnik živega srebra v Ukrajini.** V južnem delu Ukrajine pri Waschkauenu se nahaja rudnik živega srebra, katerega so Sovjeti opremili z modernimi ameriškimimi in nemškimi strojnimi napravami in je po umiku sovjetske armade padel nam v roke. Naše oblasti so takoj podvzele vse potrebno, da se je podjetje spravilo zopet v normalen tok. Predvsem se skrbi za delavstvo in vase, kar je za nemoteno obratovanje takega rudnika potrebno. Rudniki živega srebra so redki na svetu ter zelo dobičkanosni. Saj ve vsak solar, da je v Evropi največji rudnik v Španiji, v srednjem delu Evrope pa v Idriji, ki je danes v Italiji. Sovjeti so v tem rudniku nakopali mesečno 40 in pol ton živega srebra. Vsako tono so prodali za kakih 40 do 42 tisoč RM, kar je bil sijajen zaslužek. Kljub temu so pa sovjeti svoje rudarje in delavce pustili garati v slabih socialnih razmerah, brez vseh sanitarnih naprav in gre skrbi sedanje nemške vojaške uprave za tem, da se vse to najbolje uredi, v kolikor se še ni.

× **Ribarstvo Romunije.** Romunija je bogata na ribah. Reke Donava, Dnjestr, Prut, Besarabaka jezera, gorski potoki v Karpatih ter Črno morje omogočajo lov različnih vrst rib, kakor somov, krapov, ščuk, slanikov itd., katerih slanina in olje gresta v Nemčijo za izdelavo margarine, doma se pa uporablja za izdelavo mila in strojenje kože. Letni ribolov romunskega ribarstva, ki je večinoma v državnih rokah, znaša kakih 30 milijonov kg. Od tega se ribje meso uporablja večinoma

Bralci »Štajerskega Gospodarja« POZOR!

Naš list lahko vsakdo naroči pri vsakem poštne uradu. Istotam lahko takoj plača tudi naročnino. Denar in naročilo nam dostavi pošta in si na ta način vsak lahko prihrani delo s pisanjem na našo upravo in še poštne znamke. Nam samim je naročanje »Štajerskega Gospodarja« potom pošte prijetnejše, ker imamo manj dela in ker se itak večina vseh naših naročnikov poslužuje te poti. Pošta vam sprejme tudi denar za naš list, kadar vam poteče naročnina in morate isto obnoviti. Poslužujte se tega nasveta ter čitajte, širite in naročajte naš tednik.

UPRAVA »Štajerskega Gospodarja«.

po mestih in sicer do 22 milijonov kg, ostalo pa po deželskih krajih. To potrošnjo bi se seveda lahko še dvignilo, primanjkuje pa hladilnih vagonov za prevoz rib v svežem stanju v oddaljene kraje. Z ureditvijo tovarnih ribjih konzerv, bi se ribolov seveda še bolj dvignilo. Središča romunskega ribjega tržišča je mesto Valcov, ki leži ob delti reke Donave. Način ribolova je v Romuniji še precej zaostal, modernizacija bi ga seveda tudi primerno dvignila.

× **Bombaž iz Egipta v Indijo.** Angleške oblasti v Egiptu so sklenile dogovor, da pošlje Egipt v doglednem času 15 tisoč bal bombaža v Indijo. Potrebne ladje bodo Angleži preskrbeli, kakor hitro bo mogoče.

× **Obratovanje italijanskih tovarnih dišav ustavljeno.** Italijanski korporacijski minister je izdal odlok, s katerim je ustavljeno nadaljnje poslovanje vseh tovarnih, ki izdelujejo alkohol vsebujoče vonjave v kozmetične svrhe. Prodaja je dovoljena samo še do 28. februarja t. l.

ODREDBE

* **Novo odredbe.** Verordnungs- und Amtsblatt des Chefs der Zivilverwaltung in der Untersteiermark Nr. 106, ki je izšel dne 24. decembra 1942, prinaša štiri odredbe in en razglas. 1. Odredbo o stopanju v veljavo v Reich-u veljavnega predpisa o prijavah na Spodnjem Štajerskem. 2. Tretjo odredbo k uvedbi delovnopравниh predpisov na Spodnjem Štajerskem. 3. Odredbo o razdelitvi področij in o obnovi uprave v naseljevalnem področju A v Landkreis-u Rann in Trifall. 4. Odredbo o uvedbi v Reich-u veljavnih predpisov za zdravnike na Spodnjem Štajerskem. 5. Razglas o razpisu pravil za bolnišnice, zdravilišča in hirnalnice gaus na Spodnjem Štajerskem.

Wie vedunkeln

von 18
bis 6 Uhr!

UMNI KMETOVALEC

O gnoju, o gnojšču — pa še o tem in onem . . .

Spomladi in poleti, pa skozi vso dolgo lansko jesen, ko ni bilo deževja, ne snega in se je dalo delati zunaj na prostem, smo v našem vsakotedenskem razgovoru razpravljali samo o najvažnejših delih, ki naj bi jih v prihodnjih dneh na svojem posestvu opravil umni kmečki gospodar. Naravni zapovrstni red poljskih del in gospodarskih opravil v teku leta nam je predpisoval, o čem se moramo vsakokrat pogovoriti in na kaj vprav takrat kmečke gospodarje opozoriti.

Zdaj pa je nastopila zima, zapadel sneg. Pravimo, da v zimskem času narava počiva. Delo zunaj na prostem je v tem času omejeno na vožnjo lesa, na splošno pa ima kmečki gospodar vprav pozimi še sorazmerno največ prostega časa. Napreden kmečki gospodar izkoristi dolge zimske večere v to, da se strokovno izobražuje; zakaj le temeljita strokovna izobrazba daje naprednemu kmečkemu gospodarstvu trdne temelje.

Tudi v našem listu bomo izkoristili zimske mesece predvsem za razgovor o onih kmetijskogospodarskih vprašanjih, ki jih je potrebno obširneje razpravljati.

In kot prvo in najvažnejšo tovrstno razpravo načenjamo danes prevažno poglavje o gnoju, gnojšču, pa še o tem in onem, kar k temu poglavju spada. Ne moremo dovolj priporočiti vsem našim kmečkim bralcem, naj vse, kar bomo o tem pisali, redno prebirajo in si temeljito vtisnejo v spomin. Obenem pa naj vsak teden izrežejo in skrbno shranijo posamezne članke, da jih bodo tudi še pozneje kdaj lahko vzeli v roke.

I. Pomen hlevskega gnoja v kmetijskem gospodarstvu.

Količina in kakovost pridelkov je odvisna od različnih činiteljev, izmed katerih so najvažnejši: pravilna izbira rastlinske vrste in sorte, kakovost semena, kakovost zemlje, nje pravilna priprava in obdelava, vreme in — gnojenje.

Na vreme vplivati kmet ne more, o pravilnem obdelovanju zemlje ter o izboljševanju tal s pomočjo apna smo že pred časom razpravljali; ravno tako tudi o pomenu skrbne izbire in priprave semena. Razpravljali smo že tudi o gnojenju, in sicer o pravilni uporabi onih gnojil, ki jim navedno pravimo »umetna gnojila« (Kunstdünger) za razloček od »naravnih gnojil«, h katerim prištevamo hlevski gnoj, gnojnico, straniščnik in kompost ali mešanec. Vendar — mimogrede omenjeno — prihaja namesto oznake »umetna gnojila« vedno bolj v rabo izraz »trgovinska gnojila« (Handelsdünger), a oznako »naravna gnojila« izpodirja nov, bolj posrečen in točen izraz »gnojila iz domačega gospodarstva« (»Wirtschaftseigener Dünger«).

Kakšna je pravzaprav razlika med obema skupinama gnojil?

Po označevanju ene in druge skupine bi se dalo soditi, da je glavna razlika v tem, da pridobivamo »naravna gnojila« v domačem gospodarstvu, »umetna gnojila« pa kupujemo v trgovinah. Toda bistvena razlika med obema skupinama gnojil ne leži v tem dejstvu, marveč v tem, da vsebujejo — z izjemo gnojnice — vsa »naravna« ali »domača« gnojila snov, ki manjka vsem »umetnim« ali »trgovin-

skim« gnojilom, namreč »humus« ali »sprstenino«.

Humus ali sprstenina nastaja iz segnitih ali strohnelih rastlinskih in živalskih ostankov. Čist humus je rahla, lahka črna prst, ki jo imenujemo tudi »črnica«. Pretežni del humusa tvorijo ogljikove spojine, saj je tudi barva slična oglju.

Vpliv humusa na kakovost in rodovitnost zemlje se kaže vsestransko. Predvsem napravi humus težko, glinasto zemljo bolj rahlo in zračno, nasprotno pa lahko peščena tla humus veže in jih napravi bolj sposobna za ohranitev vlage in rastlinskih hranilnih snovi. Humus napravi zemljo podobno gobi, ki lahko verka množine vlage, pa vendar ostane rahla in zračna. V zemlji, kjer je dovolj humusa, lahko živijo in delujejo različne zemeljske bakterije, to so mala živa bitja, ki razkrajajo gnojila in jih napravljajo dostopna rastlinskim koreninam.

Ker napravi humus zemljo tudi bolj toplo, tudi rastlinsko seme v zemlji, ki vsebuje mnogo sprstenine, lažje in hitreje klije. V zračni sprsteninasti zemlji rastlinske koreninice lažje raztapljajo in varkavajo hranilne snovi. Razen tega brani humus tla pred izsušenjem, po drugi strani preprečuje tudi izpiranje rastlinskih hranilnih snovi iz tal, ker jih varkava vase.

Humus ali sprstenina se nahaja v zemlji pravzaprav v dveh oblikah. Eno obliko bi lahko imenovali »trajno« (»Dauerhumus«). V tej obliki učinkuje humus tako, kot smo dozdaj popisali, in predstavlja nekako zalogo zemeljske rodovitnosti. Del humusa pa se vsako leto, posebno pod vplivom spajanja z apnom, razkrajajo. Razkrajajoči se humus je najvažnejša hrana vsem tainim bakterijam. Pri razkrajanju humusa se tvori razen različnih rastlinskih hranilnih snovi tudi velika količina ogljikove kisline, ki razkrajajo in veže v zemlji se nahajajoče apno, ter obenem rahlja in povečuje zračnost zemlje.

Zato vprav najbolj humuzna zemlja potrebuje najpogostejšega gnojenja z apnom, ker sicer preobita, iz razpadajočega humusa nastajajoča ogljikova kislina zemljo skisa in zastrupi, tako da niti talne bakterije, niti rastlinske koreninice ne morejo v taki zemlji uspevati,

kljub temu, da je zemlja črna ter na vseh hranilnih snoveh bogata.

Humus se vsako leto razkroji v rastlinam užitno obliko (Nährhumus) v zemlji ogromne količine. Računajo, da porabijo talne bakterije in rastline letno na vsak hektar povprečno po 3000 do 6000 kilogramov humusa.

Iz povedanega je razvidno, da je humus ali sprstenina prvo in najvažnejše gnojilo za vsako zemljo in za vsako rastlino. Zato je že v naravi poskrbljeno, da dobiva zemlja vsako leto novih zalog humusa. V gozdocih n. pr. odpada vsako leto listje in igličevje, ki strohni in tvori humus; ako bi travnikov ne kosili, bi trava segnila in spet obogatila zemljo s humusom; pa tudi vse rastline, ki zrastejo na polju, bi se spet v obliki humusa povrnila v zemljo, ako bi jih ne odpeljali z njive.

Iz dozdaj obrazloženega je tudi jasno, da vsaka zemlja, s katere leto za letom pridelke odvažamo, časoma na humusu osiromaši in začne pešati na rodovitnosti, ako ji humusa v eni ali drugi obliki ne dajemo redno in v dovoljni količini nazaj. Razumljivo nam bo zdaj tudi, zakaj naši travniki dajejo vedno manjše pridelke, kljub temu, da jih redno in bogato gnojimo z umetnimi gnojili: osiromašili so na humusu, na sprstenini — pognojiti jim bo treba s hlevskim gnojem ali pa s kompostom in spet bodo dali bogate košnje!

Največja vrednost hlevskega gnoja kot gnojila je vprav v tem, da tvori vprav humus ali sprstenina bistven sestavni del gnoja. Zato gnojenje s hlevskim gnojem zemljo izboljšuje, to je, povečuje v njej zalogo rastlinskih hranilnih snovi ter jo napravi bolj rahlo, bolj zračno in za razvoj tainih bakterij bolj ugodno.

In ker je humus za ohranitev dobre kakovosti in rodovitnosti zemlje tako važen, a »umetna gnojila« humusa sploh nič ne vsebujejo, je jasno, da je nemogoče samo z umetnimi gnojili, brez dovajanja humusa, ohraniti zemljo stalno rodovito. Umetna gnojila predstavljajo za umnega kmetovalca samo dodatek ali pa začasno nadomestilo, a podlaga gnojenju je in ostane za vedno humus vsebujoči hlevski gnoj in kompost. To načelo velja tako za gnojenje njiv, kakor tudi za gnojenje travnikov, vinogradov in sploh vsem rastlinam.

Staro načelo, da se »dobro gospodarstvo pri gnoju začne«, torej tudi dandanes, v času povečane uporabe umetnih gnojil, ni prav nič izgubilo, marveč celo še pridobilo na veljavi! Umen gospodar se dandanes bolj kot kdajkoli prej trudi, da s pomočjo pravilno zgrajenih gnojšč, s pravilnim oskrbovanjem in s pravilno uporabo hlevskega gnoja izboljša njegovo kakovost in njegov učinek v zemlji. Tudi mi se bomo v naslednjih odstavkih poučili, kako je s hlevskim gnojem pravilno ravnati.

II. Sestava hlevskega gnoja.

Hlevski gnoj so odpadki živali, ki jih izločajo kot neprebavljene ostankе po užite krme, pomešani s steljo.

Sestava in kakovost hlevskega gnoja je torej v prvi vrsti odvisna od krme, ki jo polagamo domačim živalim, dalje od sposobnosti raznih vrst, kakor tudi posameznih živali glede na izkoriščanje krme, pa tudi od vrste in količine stelje, in končno od staj.

Gnoj tvori nekako protiutež ali protivrednost in sicer v tem smislu, da vsebuje tem več hranilnih snovi, čimbolj neprebavna je krma ter čim slabše živali

Verkaufsstellen: ...

krmo prebavljajo. Samoumevno pa je, da gnoj ne more vsebovati onih snovi, ki jih niti v krmi, niti v nastilju ni. Ako je torej krma ravna na apnu, ga bo gnoj vseboval še manj, ker ga vsaj nekaj izkoristijo živali pri prebavljanju.

Posamezne živalske vrste ne prebavljajo hrane enako dobro. Konj na primer krmo sorazmerno slabo prebavlja, pa je zato konjski gnoj boljše kot n. pr. goveji ali svinjski, kajti svinje prebavljajo krmo od vseh vrst domačih živali najboljše. In ker se gnoj, ki vsebuje več hranilnih snovi, predvsem beljakovin, začne prej in bolj živahno razkrajati, pri čemer se razvija toplota, pravijo že od nekdaj, da je konjski (pa tudi ovčji in perutninski) gnoj »vroč«, a svinjskemu, da je »mrzel«. In ker mlade živali (pa tudi breje in mozne ter vprežne) prebavljajo bolje, kot pa odrasla pitana živina, je gnoj pitanih živali bogatejši na hranilnih snoveh.

Enako upliva na sestavo in kakovost hlevskega gnoja stelja. Če po malem nastiljamo in pogosto gnoj odlicavamo, dobimo manjše količine gnoja, ki pa je boljše kakovosti, kot pa, če stoji živina do kolen v stelji, katero nato še napol suho izvažamo na gnojišče.

O tem, kakšna stelja je dobra, kakšna slaba, smo nekoč že pisali; ponavljamo na kratko: najboljša stelja je žitna slama, pa tudi drevesno listje; slaba stelja pa je smrečje in žagovina, ker je ta stelja smolnata in kvari zemljo. Tako slama, kakor listnata stelja, vsebuje do 1/4 odstotka dušika, 1/4 odstotka fosforne kisline in varka gnojnice dva in polkratno svoje teže. Razlika med tema dvema vrstama stelje je predvsem v tem, da vsebuje slama več kalija (1%) kot listje (1/2%), listnata stelja pa vsebuje več apna (1,5%) kot slama (1/2%).

Povprečno računamo na vsako glavo goveje živine po 2–3 kg stelje na dan, ako ima hlev takozvane »kratke« staje; po 5 kg v navadnih »srednjih stajah«; po 6–10 kg pri »dolgi« stajah in po 10–15 kg pri »globoki« hlevih. Konji potrebujejo za steljo navadno okroglo 3 kg slame dnevno, svinja do 2 kg.

Ker prebavijo živali povprečno samo polovico v krmi podane jim suhe snovi, daje torej posamezna žival dnevno približno toliko odpadkov, kolikor znaša polovična teža suhe snovi v krmi.

Množina gnoja, ki ga daje ena žival dnevno, znaša torej približno: 1. polovično težo suhe snovi v zaužiti krmi, 2. težo porabljene stelje in 3. v stelji vsrkano gnojnico, pri slami in listju torej do dva in polkratno teže stelje same. Če računamo, da dobi govedo dnevno v krmi 20 kg suhe snovi, ter da porabimo na vsako govedo dnevno 10 kg stelje, potem dobimo kot skupno težo gnoja, ki ga proizvede eno govedo dnevno: 10 + 10 + 25 = 45 kilogramov. In dejansko se računa povprečno ta množina gnoja (45 kg) na odraslo govejo žival na dan. Seveda — če gnojnice iz hleva lahko hitro odteka, dobimo gnoja manj, a pri globokih hlevih, kjer se mora več nastiljati in kjer vsa gnojnica ostane v gnoju, smemo računati, da da govedo tudi do 60 kg gnoja na dan.

Računa se, da da eno govedo povprečno toliko gnoja kot dva konja, ali kot pet telet ali svinj, ali kot 15 ovac.

Seveda ne smemo pozabiti, da tvori največji odstotek hlevskega gnoja — približno tri četrtine teže — voda. Saj je gnojnica, katero je stelja vpila, skoraj sama voda, voda se nahaja tudi v odpadkih in v stelji sami in končno gnoj

MALE VESTI

* **Marburg.** Tukaj je nedavno umrl profesor J. B. Wresche v visoki starosti 80 let. Pokojni je bil rodom iz Erlachsteina.

* **Umril je 2. t. m. v najlepši moški dobi g. Pernat Franz,** posestnik v Unter-Pietarje pri Amtmannsfeld-u in bivši gostilničar v Schikole. Pokojnik je bil blag mož, vzoren in skrben gospodar. — Lahka mu bodi zemlja!

* **Najnovejša izdaja lista Verordnungs- und Amtsblatt des Chefs der Zivilverwaltung in der Untersteiermark Nr. 107,** datirana z dne 31. decembra 1942, prinaša odredbo o nadzorstvu rudarstva na Spodnjem Stajerskem. Ista izdaja objavlja odredbo o uvedbi v Reich-u veljavnih navodil o merjenju lesa ter določbo o urejanju najvišjih cen surovemu lesu na Spodnjem Stajerskem.

* **Blücher-jeva pravnujka stara 80 let.** V Peterwitz-u, Kreis Frankenstein, Schlesien, živi pravnujka znanega nemškega Feldmarschall-a Blücher-ja. Rojena von Blücher, vdova po grofu von Strachowitz-u, je na Novega leta dan obhajala osemdesetletnico rojstva. Jubilarinja je še čila in zdrava ter se živo zanima za dogodka po svetu.

* **O bolnišnicah na Spodnjem Stajerskem.** Gau-Krankenhaus Marburg, to je, bolnišnica v Marburg-u, ima sledeče bolniške oddelke: kirurški, medicinski, za ženske in porodništvo, za kožne in spolne bolezni, za očne bolezni, oddelek za ušesa, nos in grklja, otroški oddelek, oddelek za nalezljive bolezni, oddelek za röntgen in oddelek za pljučne bolezni. Gau-Krankenhaus Cilli je razdeljen na kirurški, medicinski, na žensko-porodniški in na oddelek za nalezljive bolezni. Bolnišnice Gau-Krankenanstalten Pettau, Rann a. d. Save in Windischgraz so urejene na oddelke za kirurgijo, medicino in nalezljive bolezni. Spodnja Stajerska ima razen tega zdravilišče za pljučne bolezni Gau-Lungenheilstätte in Warmbad Schönstein ter hiralnijski Gau-Siechenanstalt Hochenegg bei Cilli.

* **Ljudsko gibanje v Marburg-u.** V drugi polovici meseca decembra je bilo Standesamt-u prijavljenih: 96 rojstev (zadnjič 81), od teh 49 dečkov (zadnjič 39), in 47 deklic (zadnjič 42); 51 smrtnih slučajev (zadnjič 64), od teh 33 moških (zadnjič 34) in 18 žensk (zadnjič 30).

* **Božični rekord s porokami v Marburg-u.** Za božič pričakovani rekord civilnih porok v Marburg-u se je razve-

tudi še na kupu vpila voda, ko dežuje in sneži po njem.

Vprav visok odstotek vode, ki jo moramo obenem z gnojem razvažati, je edina slaba stran hlevskega gnoja, ki otežkoča, včasih celo onemogoča, vsekakor pa zelo podraži gnojenje s hlevskim gnojem v strmih legah in na od hleva oddaljenih delih posestva.

Od hranilnih snovi vsebuje hlevski gnoj največ humusa (povprečno 17%), katerega pomen smo že obravnavali; vsebina ostalih rastlinskih hranilnih snovi pa je na posameznih gnojiščih zelo različna: že z ozirom na kakovost svežega gnoja, — o kateri smo povedali, od kako različnih čimteljev zavisi, — še bolj pa glede na oskrbovanje gnoja na gnojišču in na starost gnoja. Povprečno oskrbovan, mešan, t. j. od vseh vrst domačih živali na en kup spravljjen, in pravilno dozorel hlevski gnoj ima povprečno: do pol odstotka dušika, četrt odstot-

seljivo obnesel. Samo v zadnjih treh dneh tik pred glavnim praznikom, je bilo na Standesamt-u poročenih 50 parov. V celoti pa je bilo v času druge polovice decembra skupaj 60 civilnih porok (zadnjič 39).

* **Letna bilanca ljudskega gibanja v Marburg-u.** Tudi zgodovinsko zanimiva je bilanca ljudskega gibanja v Marburg-u za l. 1942. Vsega skupaj je bilo rojenih 2286 otrok, od teh 1133 dečkov in 1153 deklic. Umrlo pa jih je 1242, od teh 670 moških in 572 žensk. Pri Standesamt-u sklenjenih civilnih porok je bilo 1125.

* **Prva letošnja hišna zbirka za KWHW.** V nedeljo, dne 10. januarja t. l. bo prva zbirka za vojno zimsko pomoč po hišah in stanovanjih. Spodnještajerci! Ob prehodu leta smo sklenili, da storimo vse, kar je v naših močeh, da prispevamo za srečen in zmagovit izid sedanje vojne. Prispevki, ki jih namenimo v vojno zimsko pomoč, so ravno tako važni, nujni in potrebni, kakor je potrebno vse, kar služi naporom za zmago. Če pomislimo na naše hrabre vojake, ki v visokem snegu in hudi zimi stojijo daleč tam na vzhodu, brez vsake udobnosti, izpostavljeni vsem mogočim nevarnostim vključno življenjske, nam ne bo težko pri oddaji našega prispevka za socialno svrhu seči nekoliko globlje v denarnico ter dosedanjí običajni znesek za malenkost zvišati. Pri posamezniku to ne bo igralo kake vloge, če pa storimo to vsi, bo učinek vsekakor lep in koristen. Saj vemo, da iz malega raste veliko. Za socialne in dobre namene tistim, ki so res potrebni in bedni, bo dobročutno spodnještajersko srce gotovo našlo uvidenost ter se lakozalo.

ka fosforne kisline, do trideset odstotka kalija in do pol odstotka apna.

Računamo, da dobi kmet letno od vsake glave odraslega goveda nad 160 stotov gnoja ali na leto povprečno sledeče količine rastlinskih hranilnih snovi:

- 80 kg dušika (= vrednost: 500 kg apnatega dušika)
- 40 „ fosforne kisline (= vrednost: 220 kg Tomažev žindre)
- 120 „ kalija (= vrednost: 300 kg 40% kalijeve soli)
- 80 „ apna (= vrednost: okrog 100 kg žgatoapnatega prahu)
- do 2000 „ humoznih snovi.

Že iz teh števk razvidimo, da vsebuje hlevski gnoj sorazmerno zelo malo fosforne kisline ter apna. Zato je kljub obilnemu gnojenju s hlevskim gnojem vedno potrebno tudi redno gnojenje zemlje s fosforno kislino in z apnom, ako hočemo doseči obilne prideleke.

* Ponigl pri Čili-ju. V življenjsko zvezo sta stopila Heinrich Tschokl, Sturmkommandant, z Wando Petšchenko, uradnico iz Marburg-a. Čestitamo! — V vasi Ponigl se je v neki veselji družbi na predlog tovariša Fr. Schlitschar-ja nabralo 84,40 RM za KWHW.

* 60letnica poštno-hranilnega urada. Središnica poštno-hranilnega urada Veleke Nemčije je poštno-hranilni urad v Wien-u. Dne 12. januarja 1943 poteče 60 let, odkar so v Wien-u ustanovili prvi poštno-hranilni urad, ki ima danes širno mrežo 8,3 milijonov hranilnih računov. Po priključitvi Ostmarke je ta zavod svoje delovanje razširil po vsem teritoriju nekdanje Nemčije ter si številno hranilnih računov pridobil v tako zavidljivo visokem številu, da predstavlja danes menda največji hranilni zavod v Evropi sploh.

* Umri je ustanovitelj gibanja: »Prehladi se dnevno«. V Wien-u je umrl zdravnik dr. Karl Panesch v starosti 78 let. Pokojni je pred dolgimi leti sredi najhujše zime na reki Donau v Wien-u dal izsekati led ter se v ledeno mrzli vodi kopal. Takrat je svetovno časopisje s to vestjo seznanilo ves svet. Pri takem kopanju je vzel celo neke dve leti staro deklico s seboj v vodo in sicer pri temperaturi 2 stopinji Celzija pod ničlo. Mnogo jih je bilo, ki se bili v skrbeh za Panesch-a in dotično dekletce, kar je pa bilo brezpredmetno. Oba sta ostala zdrava. Vzgled je pa tudi tukaj vlek. Prišlo je na raznih krajih do ustanovitve društev, ki so se nazivala »prehladi se dnevno«, katerih članstvo je posnemalo kopanje sredi zime v ledeno mrzli rečni vodi. Dr. Panesch je sedaj podlegel bronhitisu, ki ga je mučil že od lanskega leta.

* Spremembe v nemški diplomatski službi. Na predlog Reichsaußenministra je Führer dosedanjega poslanika v Madridu, von Stohrer-ja, nadalje poslanika

v Tokiju, Ott-a, ter poslanika, princa Wied-a v Stockholm-u, s 1. januarjem odpoklical v zunanje ministrstvo za druge uporabe. Hkrati je imenoval za nemškega poslanika v Madridu poslanika von Moltke-ja, ki je služboval nazadnje v zunanjem ministrstvu, nadalje za poslanika v Tokiju, poslanika Stahmer-ja, ki je bil doslej poslanik v Nanking-u in za našega poslanika pri švedski vladi v Stockholm-u poslanika Thomsen-a, ki je bil nazadnje odpravnik poslov v Washingtonu. Vodstvo nemškega poslanništva v Nankingu prevzame kot odpravnik poslov do imenovanja novega poslanika poslanik Erich Kordt, ki je bil doslej poslaniški svetnik pri istem poslaništvu.

* Nemško-turška kreditna pogodba. Kakor smo poročali že meseca junija lanskega leta, sta se nemška in turška vlada dogovorili glede kredita v znesku sto milijonov RM. Ta kredit je stavila Nemčija na razpolago Turčiji za nabavo vojnega materiala. Dokončno besedilo kreditne pogodbe je bilo podpisano dne 31. decembra 1942 v Berlinu.

* Ladja za ladjo. Po priznanju britanske admiralitete so Angleži izgubili svojega rušilca »Firedrake«, ki je izpodrival 1350 bnt. Ladja je bila izročena leta 1934 svojemu namenu in je štela posadko 145 mož. Oborožena je bila s štirimi 12 cm topovi, osmimi cevmi za izstreljevanje torpedov in osmimi strojnimi puškami.

* Brodolomci na Azorih. Na Azorskih otokih so glasom poročili iz Italije, ki prihajajo preko Lizbone, rešili 245 brodolomcev. Gre za edine preživele Angleže in Amerikance, ki so se rešili iz potopljenih ladij uničenega angleško-ameriškega konvoja.

* Kako sodi Zagreb o banditih po gozdovih? »Tagespost« poroča izpod peresa svojega dopisnika iz Zagreba sledeče:

»Pastirji Balkana, lopovi, ki se še danes klatijo po gozdovih, so že stoletja stara nadloga, ki le od časa do časa menja svoje partnerje. Na Hrvaškem so prepričani, da od siave, v katero se ovijajo ti nomadi, ne bo ničesar drugega ostalo, kakor nekoliko roparske tradicije. V ostalem je zunanji minister dr. Lorković nedavno napovedal, da bodo v teku te zime te črede nemirnežev likvidirali. Belgrajski emigranti, ki imajo v Londonu svojo emigrantsko vlado, pa zahtevajo od svojih angleško-ameriških zaveznikov nova nasilja po hrvatskih mestih. Zunanje poročevalske službe pa mislijo, da svojim narodom koristijo, če o razmerah na Hrvaškem poročajo v fantastičnih slikah. O pomenu bojev z banditi namreč prišajajo najbolj nasprotujoča si poročila. »United Presse« je najprej pisal o 100.000 »borcih za svobodo«, ameriška in angleška poročila so pa kmalu nato to število hrvatskih banditov zvišala na 150.000 mož. Teden dni nato je pa Moskva poročala, da je 80 odst. Hrvatov v vrstah partizanov. To bi značilo, da je od 7 milijonov Hrvatov, pet milijonov, moških in žensk po šumah. Silene številke je izračunal tudi neki londonski odbor za mednarodne informacije. Takozvani »okupatorji« so po njihovih poročilih ubili baše tudi kakih 5000 ljudi na področju bivše Jugoslavije. Ko je londonski radio to poročilo sprejel, je število 5000 naraslo na 200.000 oseb. Washingtonski radio ga je pa seveda zaokrožil na ameriško številko 300 do 500 tisoč mrtvih. Zagrebška časopisna služba »Za Dom« pripominja k vsemu temu, da se ta nasprotstva sama sodijo, med hrvatskim narodom pa povzročajo čisto drugi vtis, kakor so si ga povzročitelji teh poročil zamislili. Hrvatski narod se prebujal in njegova nacionalna zavest se dviga, kar jači njegovo obrambno pripravljenost. Kakor groteska pa učinkuje dejstvo, če gotov lah-

Dr. F. J. Lukas:

Ausschneiden! Izrezati!

Deutsch für Erwachsene methodisch und praktisch

(Nemščina za odrasle metodično in praktično.)

1. Stunde — 1. ura.

Buchstabe črka	Name ime	Aussprache izreka
a	a	
b	be	
c	ce	samo v tujkah, drugače glej ch in ck
d	de	
e	ef	
f	fe	
g	ge	
h	ha	kot h se izgovarja samo v začetku besede, drugače je h nem
i	i	
j	jot	
k	ka	
l	el	
m	em	
n	en	
o	o	
p	pe	
q	qu	kv
r	er	
s	doi gl s	
š	okrogli s	
ß	ostri s	
t	te	
u	u	
v	fau	f
w	ve	v

Buchstabe črka	Name ime	Aussprache izreka
x	iks	ks
y	ipsilon	i
z	cet	c
ai		aj
ei		aj
au		au
eu		oj
äu		oj
ch	ceha	se izgovarja kakor slovenski h
ck	ceka	se izgovarja kot k, samoglasnik pred črko ck je kratek
sch	še	s
st	este	st in št v Južni Nemčiji št
tseh	če	č
tz	tecet	c samoglasnik pred črko tz je kratek
ie	ie	i (dolgi i)
ä	Umlaut ä	kratki kakor e dolgi kakor v slov. besedi nesem
ö	Umlaut ö	nastavi o in izreci e
ü	Umlaut ü	kakor v besedi suha roba v Ribnici
	Umlaut =	premena glasu

1. Stunde

Das Deutsche hat nur 3 Geschlechter: männlich, weiblich und sächlich.

V nemškem jeziku imamo trojen spol: männlich (moški), weiblich (ženski), sächlich (srednji).

Da izrazimo v nemškem jeziku spol, je treba dostaviti posamezni besedi (samostalniku) posebno besedico, ki spol zaznamuje; ta besedica se imenuje spolnik. Spolnik pa je ali določen ali pa nedoločen.

Bestimmte Artikel in der Einzahl:

Določni spolnik v ednini je der (moški), die (ženski), das (srednji).

Der Mann, der Doktor, der Lehrer, der Bäcker, der Kaufmann.

Die Frau, die Tante, die Lehrerin, die Mutter, die Schwester.

Das Kind, das Fräulein, das Haus, das Amt, das Auto.

Dem bestimmten Artikel »der« und »das« entspricht der unbestimmte Artikel »ein«, dem bestimmten Artikel »die«, der unbestimmte Artikel »eine«:

Ce govorimo o nedoločni, še neznani osebi ali stvari, se rabi nedoločni člen (der unbestimmte Artikel), in sicer:

ein (za moški in za srednji spol), eine (za ženski spol).

Ein Mann, ein Doktor, ein Lehrer, ein Bäcker, ein Kaufmann, eine Frau, eine Tante, eine Lehrerin, eine Mutter, eine Schwester, ein Kind, ein Fräulein, ein Haus, ein Amt, ein Auto.

koveren tisk v nevtralnih deželah vse to sprejema kot čisto vino.

* Zamorec v Angliji na smrt obsojen. Ameriško vojaško sodišče v Glasgowu je te dni obsodilo zamorca Nicholisa, ki je umoril nekega poljskega mornarja, na smrt na vešala. To je bila prva smrtna obsodba pred ameriškim vojaškim sodiščem v Glasgowu.

* Francoski državni dolg znaša tisoč milijard frankov. Kakor ugotavlja francoska agencija Interfrance, bo dosegel francoski državni dolg malodane astronomske številčno višino tisoč milijard frankov. V tem številu so zapopadene edine čiste državne obveze, dolgovni mest in javnih železnic pa ne.

* 2000 mož se je potopilo z dvema angleškima transportnikoma. Kakor poročajo londonski »Daily Sketch«, se je te dni blizu afriške obale potopil nek angleški transportnik. Na krovu ladje se je nahajalo tisoč mož južnoafriških čet. Od teh se jih je rešilo samo 40. Nadaljnji tisoč mož se je potopilo na krovu neke druge angleške ladje, ki je bila prav tako torpedirana.

* Stalin zahteva drugo fronto. Kmalu po Novem letu se je pričela v Londonu nova debata o potrebi druge fronte. Doslej so namreč prikazovali napad na Severno Afriko kot nekako nadomestilo za »drugo fronto«. Sedaj pa poroča Reuter iz Moskve, da so v Kremlju mnenja, da tvori samo evropska celina življenjsko važno bojišče. Ker so londonski listi tudi mnenja, da je Evropa edina plošev, na kateri bi se morala izaliti odločitev, je iz tega razvidno, da pritiska Stalin zopet na svoje zaveznike, naj mu pomagajo z ustanovitvijo takozvane »druge fronte«.

* V obrobah priznavajo svoje izgube. Preko Stockholma poročajo, da je angleška admiralteta priznala izgubo korvete »Enapdragens«, ki so jo Angleži uporabliali kot predpatrolno ladjo.

* Darianov umor in njegove posledice. Po poročilih iz Alžira, je govornik angleške vlade ugotovil, da je minuli torkel bilo aretiranih 14 in ne 12 oseb. Od teh 14 sta bila dva že izpuščena na svobodo. Govornik si je v svojem nadaljnjem govoru prizadeval dokazati, da te aretacije nimajo nikakršnega političnega ozadja. Aretacije so se izvršile, da se razjasni gotova ozadja, ki so v zvezi s smrtjo Dariana in če niso na vidiku še kakšni nadaljnji politični umori. To licemerstvo ima namen, prikriti umor, ki ga ima na vesti angleška tajna služba. Plutokratski gospodi je pač vsako sredstvo dobro, če gre za njene koristi.

* Novoletna proslava japonskega cesarja. V treh svetiščih cesarske palače v Tokiju so v nedeljo zjutraj imeli tradicionalno proslavo novega leta. Cesar je bil obločen v staro dvorno obleko ter osebno navzoč pri vseh molitvah. Verske ceremonije je vodil vrhovni mojster ceremonij na cesarskem dvoru. Proslave so se udeležili vsi principi in vse princeze cesarske krvi, veliko visokih generalov in admiralov, predsednik vlade in visoki civilni uradniki.

* Argentinska vojaška misija, ki je dve leti bivala v Zedinjenih državah Severne Amerike, se je vrnila nazaj v Argentino.

* Kaj vse počenjajo slavnate vlade brez naroda, brez države in brez oblasti? Pod nazivom »En vzgled iz Londona« prinaša »Tagespost« sledeče poročilo: »Poročilo, ki smo ga te dni prejeli iz Londona, je lahko mnogim za vzgled. V angleškem glavnem mestu je zopet izbruhnila jugoslovanska vladna kriza, čeprav so komaj pred par meseci preosnovali emigrantsko vlado. Tokrat gre za odstop celokupne vlade, ki ga je sprožil dotedanji »zunanj minister« Ninčič. »Ministrski predsednik« Jovanović, ki je pred leti deloval kot zunanji minister in se je po-

znej udeleževal v glavnem na svojem pravem področju kot univerzitetni profesor in je šele po svojem dohodu v London prišel zopet med politike, je namreč izjavil, da je »trenutna jugoslovanska vlada bila najslabša, odkar obstoja Jugoslavija« in da je vodila »malo zadovoljivo zunanjo politiko«. Če je sedaj Reuterjev poročevalski urad objavil, da je Jovanović kljub temu bil poverjen s setavo nove vlade in da je edino Ninčiča zamenjal ravno tako v emigraciji živeči demokratski politik Milan Grol, bo to med nami zanimalo samo tiste, ki so že nekoč zasledovali razvoj Jugoslavije. Iz te kabinetske igre se zrcali dovolj jasno, da vlade brez dežel in brez naroda same med seboj niso složne in edine, da se od nekdanjih intrig in napetosti, kakor so bile v Evropi v navadi, tudi v emigraciji ni ničesar izpremenilo in da vladajo na drugi strani med takozvanimi »Združenimi narodi« spori političnega značaja, ki vodijo v resne krize, akoravno takim vladam, ki predstavljajo samo senco, ni treba reševati problemov, ki v življenju narodov povzročajo jezo in nasprotstva, ker so prislilene take zadeve razmotrivati samo teoretično. Kako bi na evropskem kontinentu izgledalo, če bi te vlade zopet lahko prevzele odgovornost za svoje dežele? Sicer se pa take in silne vladne krize v Londonu večkrat ponavljajo. »Jugoslovanska vladna kriza« smo navedli samo za vzgled.

* Takšni so nemški delavci! V nekem podjetju, ki dela za oboroženo silo v Thüringen-u, so delavci obojega spola, stari in mladi, malo pred božičnimi počitnicami izvedeli za neko nujno, kratkotrajno naročilo, ki bi ga naj podjetje takoj izvršilo. Ker je šlo za izredno delo, ki ga je bilo mogoče izvršiti samo v nadurnem delu, se je vsa posada enodušno prostovoljno izjavila, da se v interesu tega nujnega, za fronto potrebnega dela

Seln — bitl.

Gegenwart. — Sedanjí čas.

Ich bin — jaz sem
du bist — ti si
er, sie, es ist — on, ona, ono je
wir sind — mi smo
Ihr seid — vi ste
sie sind — oni so
Sie sind (direkte Anrede!) — Vi ste (direktni nagovor!)

bin ich? — sem jaz?
bist du? — si ti?
ist er, sie, es? — je on, ona, ono?
sind wir? — smo mi?
seid ihr? — ste vi?
sind sie? — so oni?
sind Sie? — ste Vi?

Regel: Wenn man jemandem schreibt oder mit jemandem spricht, so verwendet man zur Anrede das persönliche Fürwort »Sie«; das Zeitwort steht in diesem Falle immer in der 3. Person der Mehrzahl. Im Verkehr mit Kindern oder mit sehr vertrauten Personen sagt man »Du«; das Zeitwort steht in der 2. Person der Einzahl.

Pravilo: Če se komu piše, ali s kom govori, se uporablja za nagovor osebni zaimsek »Sie«; glagol stoji v tem primeru vedno v tretji osebi množine. V občevanju z otroci ali znanci se rabi »Du«; glagol stoji v drugi osebi ednine.

Wer?

Wer ist das? Das ist der Arzt von Rann. Das ist der Apotheker von Cilli. Das ist der Herr Sablatnik, er ist Kaufmann in Marburg. Das ist Fräulein Mül-

ler, sie ist Kindergärtnerin in Fall. Das ist Frau Schmid, sie ist Lehrerin in Rast.

Wer sind Sie? Ich bin Herr Müller, Bürgermeister in Grubel. Ich bin der Arzt von Kötsch. Ich bin Frau Maier. Ich bin Fräulein Lotte Karner. Ich bin ein Kaufmann aus Anderburg. Ich bin ein Bauer aus Untersteiermark.

Sind Sie? Sind Sie Fräulein Else? Nein, ich bin Fräulein Lotte. — Sind Sie Herr Steiner aus Römerbad? Ja, das bin ich. — Verzeihung, sind Sie nicht der Arzt aus Trifall? Nein, das bin ich nicht, ich bin ein Rechtsanwalt aus Marburg. Sind Sie Lehrer? Nein, ich bin Kaufmann. — Sind Sie nicht der Bürgermeister aus Stockenhammer? Nein, leider, das bin ich nicht.

Was?

Was ist das? Das ist: das Gemeindeamt, das Postamt, der Bahnhof, die Volksschule, das Bezirksgericht, das Kino. Das ist: Ein Kaufmann, ein Bauer, ein Arzt, ein Kellner, ein Friseur, eine Kellnerin, eine Lehrerin, eine Hausgehilfin, eine Zeitung, ein Auto, ein Autobus, ein Gasthaus, ein Briefkasten, die Stadt Marburg, ein Dorf, ein See, ein Fluß, eine Wiese.

Ist das das Postamt? Ja, das ist das Postamt. — Ist das das Bezirksgericht? Nein, das ist nicht das Bezirksgericht, das ist das Postamt. — Bitte, ist das die Straße nach Cilli? Nein, das ist nicht die Straße nach Cilli, das ist die Straße nach Pettau.

Wo?

Bitte, wo ist hier das Postamt? Hier links ist das Postamt. — Bitte, wo ist der Bahnhof? Dort ist der Bahnhof. — Wo ist ein Gasthaus? Gleich hier rechts ist ein Gasthaus.

Aufgabe — Naloga:

Lösung in der nächsten Stunde.
(Razreši v naslednji uri.)

1. Setze zu folgenden Wörtern den bestimmten und unbestimmten Artikel:
1. Postavi sledečim besedam določni in nedoločni člen: n. pr. Kaufmann der, ein Kaufmann.
Bauer, Fräulein, Frau, Haus, Arzt, Zeitung, Fluß, Lehrer, Lehrerin, Briefkasten, Dorf, Stadt, Gemeindeamt, Bürgermeister.
2. Setzen Sie ins Slowenische:
2. Prestavi v slovenščino: Was ist das? Das ist eine Stadt. Das ist ein Kaufmann. Das ist der Bürgermeister von Velde. Wo ist das Postamt? Ist das die Straße nach Pettau? Nein, das ist die Straße nach Cilli. Sind Sie der Apotheker von Steinbrück? Leider nein.
3. Setzen Sie ins Deutsche:
3. Prestavi v nemščino: Tu je jezero od Bleda. Tam je osnovna šola. Oprostite, je to poštni urad? Ne, to je občina. Kdo ste Vi? Jaz sem zdravnik iz Pettau. Ste vi odvetnik? Ne, jaz sem lekarnar. Prosim, kje je kopališče? Tukaj tu, levo.

takoj prostovoljno odpove pričakovanemu božičnemu počitku ter prosila, da se vse delavce pusti po 36 ur v tovarni in šele nato pošlje na 12urni počitek domov. Generalbevollmächtigter za delo, Gauleiter Sauckel, se je v dotični tovarni osebno prepričal o navdušenosti in delavoljnosti dotične delovne posade in to od obratovodje do zadnjega učenca in učenke. Iz razgovorov, ki jih je imel s poedinimi člani posade je prišlo do izraza vedno le navdušenje in želja, pomagati našim bojevnikom na fronti. Vse delavstvo se je zavedalo, da je naša oborožena sila najbolj pripravljena, če ima dovolj vsega, kar potrebuje in da so izdelki tudi dobro in v redu izdelani. V tem vojno važnem obratu delajo tudi ob normalnem času v dveh shtah po 12 ur, v oddelkih, kjer je pa možno delati samo v eni shti, pa ostanejo delavci do 17 ur neprestano v tovarni. — Ministrstvo Speer je na predlog Gauleiter-ja Sauckel-a odredilo, da se delavcem, ki so po tovarnah delali tudi med božičnimi prazniki in so v mesecu decembru napravili 72 delovnih ur, prizna iste pravice, kakor jih imajo frontni vojaki v pogledu dodelitve Führer-jevih paketov. Führer-jevi paketi so nato tudi res prišli in vsak delavec je v istem našel lepo pismo in pohvalo Reichsministra Speer-a.

* **Preimenovanje japonskih listov.** Dosedanji veliki japonski časopis »Tokio Nichi Nichi« in »Osaka Mainichi« sta se združila v en list, ki se imenuje »The Mainichi« in se tiska brez oznake kraja izhajanja. Hkrati izhaja v angleškem jeziku izdaja tega časopisa pod imenom »The Mainichi«. Istočasno je dosedanji list »Japan Times & Advertiser« svoje ime spremenil v »Nippon Times«.

* **Pohabljena poročila iz Amerike.** Ameriški časopis »Time« obravnava v nekem članku cenzurne skrbi angleških časopisnih poročevalcev v Ameriki. List

piše med drugim: »Angleškim poročevalcem je prepovedano poročati, da Amerika obsoja angleško politiko v Indiji. V splošnem so vesti, ki jih angleški poročevalci pošiljajo iz Amerike svojim listom v Anglijo, podvržene strogi cenzuri. Ko smo zadnjič spustili novo ladjo v morje, so iz dotičnega poročila morali črtati, da so za kapitana ladje imenovali črnca. Tudi ustanovitev črnih in rdečih vojaških formacij v Ameriki ni smelo priti v angleške liste. Odkar se Angleži z nami pripravljajo radi Francoske Severne Afrike, je položaj na tem področju še hujši.« Dopisniku lista »Daily Mail« je angleška cenzura v enem samem tednu črtala sedem poročil ali pa jih je tako opiliš in spremeniš, da niso imele ne glave ne repa. Cenzurni boj je dosegel tak razmah, da se ga udeležujejo tudi že ameriški časnikarji ter ga spravljajo v javnost.

* **Letalski promet Brazilije bo kmalu v rokah Zedinjenih držav.** Po poročilih iz Rio de Janeiro, bo prišla tudi letalsko-prometna družba Panair do Brazil scasoma v roke Zedinjenih držav Severne Amerike. Podpredsednik družbe Panamerican Airway, Rihl, je sporočil, da bo prevzel vodstvo braziljske družbe.

* **Angleži priznavajo nevarnost nemških podmornic.** »Svenska Dagbladet« prinaša svoje poročilo iz Londona, da Angleži še vedno premalo upoštevajo nevarnost nemških podmornic. V angleškem listu »Sunday Times« je spregovoril lord Hankey, ki je dolgo časa sedel v angleškem obrambnem odboru za obrambo imperija, kar mu je dalo priložnost, spoznati strategične možnosti Velike Britanije. Mož pravi, da je zaščita angleških ladij še vedno nezadostna. Po njegovem mnenju je napaka angleškega vojnega vodstva v tem, da si uničenja podmornic ni določilo kot glavno nalogo. Zračni napadi na nemške baze podmornic in ladjedelnice niso dovolj učinkovali. Saj je nem-

ška produkcija podmornic še v stalnem porastu. Kljub naporom, ki so pri nas vidni v produkciji ladij, so potopitve, povzročene po podmornicah, približno še enkrat tako velike kakor naše novogradnje. To je zapisal angleški lord in temu nimamo kaj dodati.

* **Narči generala Eisenhower-ja s Španskim Marokom.** Kmalu po zasedbi francoskega dela Maroka in Alžira v Severni Afriki po Amerikancih, so v imenovanih pokrajinah takoj izpustili iz ječe in zaporov vse socialiste in komuniste. Med temi rdečkarji se nahaja precejšnje število nekdanjih španskih revolucionarjev, ki so po končani meščanski vojni v Španiji pribežali v Francijo, od koder jih je vlada maršala Petaina leta 1940. prepeljala v Afriko. Med temi je seveda lepo število nekdanjih funkcionarjev. Skoro istočasno se je v Alžiru pojavil Negrin, bivši španski ministrski predsednik levičarjev, ki razvija sedaj veliko politično aktivnost. Njegova stremjenja gredo za tem, da bi mu Amerikanci omogočili v španskem delu Maroka v Afriki upostaviti vlado, ki bi bila proti vladi generala Franka v materni zemlji ter bi uvedla najprej v tej španski koloniji svoj režim. Kakor vsi znaki kažejo, vidi Eisenhower v Negrinu ključ do španskega Maroka. Vsemu temu seveda Angleži pač ne bi nasprotovali, temveč bi vse skupaj celo podpirali. Tako velika je požrešnost blaznih Amerikancev, ki stremijo po svetovnem imperiju, kar jim bo pa seveda izid vojne preprečil in prekrizal.

TO IN ONO

o **O Sredozemskem morju.** Boji v Afriki se v glavnem vodijo za Sredozemsko morje. Ozemlje Severne Afrike ni niti vredno in bi se gotovo nikdo ne vojskoval za te pečene puščave, če bi Afrika ne mejila na Sredozemsko morje, ki je za Angleže najbližja morskala ladijska pot iz domačih otokov proti njenim kolonijam na Bliznjem vzhodu ter od tam v Indijo, kjer imajo Angleži svojo največjo in najbogatejšo kolonijo. Sredozemsko morje je že v starem veku in vse do pozrega srednjega veka predstavljalo nekakšno središnico sveta, dokler ni svetovno politična glavna pozornica prišla globlje na zapad. Imenovano morje je zopet prišlo do večje veljave, ko so leta 1869. izdelali Sueški prekop, ki je pravzaprav povečal važnost morskega prometa in vojaški značaj istega. Sredozemsko morje pravzaprav ni nekakšen odprt ocean, temveč bolj nekakšno notranje morje, ki sloni kar na treh kontinentih, in sicer na Evropi, Afriki in Aziji. Površina tega, danes nad vse aktualnega morja znaša 2.970.000 kvadratnih kilometrov, njegova dolžina od Gibraltarja v Španiji ter do Alexandrije v Egiptu znaša 4300 km. Širina se lahko ugotovi, če se vzame ladijsko progo Genua—Tunis—Tripolis, ki meri kakih 2000 km. Tu je torej največja širina. Ladijska pot iz Španskega Maroka ob severni afriški obali vzdolž do Sirije znaša 5000 km, od Španije preko Francije, Italije, Balkana in Turčije pa celo 8200 km. — Gospodar Sredozemskega morja je tista država, ki na obeh straneh obvlada na to morje mejoče dežele, ker lahko z ladjami in letali s silo prišli vsako tujo ali sovražno ladjo, da opusti plovo po tem morju, če je pri Suezu ali Gibraltarju sploh lahko prišla v ta bazen.

Besede.

Besede naj se vpišejo vedno v beležnico! Vsako besedo glasno izgovoriti! Zapomni si: Samostalniki so besede, pred katere se lahko stavi člen in se pišejo z velikimi začetnicami; ravno tako lastno ime. Poleg tega se piše vsaka beseda na začetku stavka z veliko začetnico.

K slovarju: »m« za samostalnikom pomeni, da je beseda moškega; »w« pomeni, da je ženskega in »s« pomeni, da je srednjega spola.

Hausgehilfin (w) — gospodinjska pomočnica

Herr (m) — gospod

hier — tukaj (tu)

in — v

ja — da, ja

Wiese (w) — travnik

wo? — kje

Zeitung (w) — časopis

Amt (s) — urad

Apotheker (m) — lekarnar

Arzt (m) — zdravnik

aus — iz

Auto (s) — avto

Autobus (m) — avtobus

Badeanstalt (w) — kopališče

Bahnhof (m) — kolodvor

Bauer (m) — kmet

Bäcker (m) — pek

Bezirksgerecht (s) — okrožno sodišče

bitte — prosim

Briefkasten (m) — poštni nabiralnik

Bürgermeister (m) — župan

das (dies) — to

Doktor (m) — zdravnik

Dorf (s) — vas

Frau (w) — gospa

Fluß (m) — reka

Frau (w) — gospa

Fräulein (s) — gospodična

Gasthaus (s) — gostilna

Gemeindeamt (s) — občina

gleich — takoj

Haus (s) — hiša

Kaufmann (m) — trgovec

Kellner (m) — natakar

Kellnerin (w) — natakarica

Kind (s) — otrok

Kindergärtnerin (w) — otroška vrtnarica

Kino (s) — kino

Lehrer (m) — učitelj

Lehrerin (w) — učiteljica

leider — žal

links — levo

Mann (m) — mož, sopro

Mutter (w) — mati

nach — proti

nein — ne

nicht — ne

Postamt (s) — poštni urad

rechts — desno

Rechtsanwalt (m) — odvetnik

Schwester (w) — sestra

See (m) — jezero

Stadt (w) — mesto

Straße (w) — cesta

Verzeihung (w) — odpustanje

verzeihen — odpustiti

was? — kaj

wer? — kdo

* **Amerika bo požrla Anglijo.** Cilj Amerike, da po končani vojni na vsak način pobere ostanke Velike Britanije, postaja z dneva v dan bolj otipljiv in viden. Anglija vidi vso to nevarnost, ni pa v stanju, da bi se ji izognila. Odvisnost Anglije in Amerike je tako velika, da ni misliti na kakšne protiukrepe. Mala zamera bi Roosevelta spravila do sprememb v stališču vojne pomoči Angliji, ki se izraža v dobavi materiala in orožja na posojilo in zakup in to bi Anglijo vodilo v katastrofo. Da je vse to tako, se najbolje zrcali iz nedavnega prestolnega govora angleškega kralja, ki je med drugim rekel, da željno pričakuje dneva, ko bodo ameriške čete zapustile Anglijo.

* **Rooseveltovi oboroževalni načrti.** Po posebnih poročilih, ki jih je dobila angleška poročevalska služba Reuter iz Washingtona, se v Ameriki vršijo vroče debate okrog Roosevelt-ovega oboroževalnega načrta, ki gre za tem, da bi Zedinjene države koncem leta 1943. imele sedem in pol milijona vojakov pod orožjem. Razni vplivni krogi stojijo na stališču, da je tako število vojakov previsoko, ker Amerika ne potrebuje tako ogromnih armad. Gospodarstveniki, ki potrebujejo in iščejo delovne sile, zahtevajo energično revizijo vseh teh Rooseveltovih oboroževalnih števil, ker jim v produkcijskem procesu primanjkuje delovnih rok. Pri bodočem zasedanju kongresa bo potem glavna debata o temi: »Več vojakov in manj produkcije, ali pa »več produkcije in manj vojakov«. Roosevelt-ov vojni minister trdi, da imajo Zedinjene države sedaj že 5 milijonov vojakov, od katerih je en milijon letalcev. Minister dela pa pravi, da šteje število delavcev Zedinjenih držav 38.437.000 parov delovnih rok.

* **Izgube angleške mornarice.** Britanska admiraliteta je objavila nižje navedene izgube, ki baje predstavljajo bilanco potopljenih ladij do zaključno leta 1942. Pet bojnih ladij, pet nosilk letal, 25 križark, 98 rušilcev, 50 podmornic, 35 spremljevalnih in stražnih čolnov, 18 iskalcev in polagalcev min, 6 rečnih topovskih čolnov, 17 pomožnih ladij, 2 pomožni nosilki letal ter 245 pomožnih ladij. Angleži objavljajo svoje izgube ladij navadno z uvodom: »Admiraliteta obžaluje...«

* **Pokora za žide v Tunisu.** Radio Tunis je poročal, da so poveljstva osovinskih čet v Tunisu tamkajšnjim židom diktirala kazni v iznosu 20 milijonov frankov, ki se bodo uporabili za poravnava škoda, ki so jo povzročili Amerikanci in Angleži s svojim bombardiranjem tuniških mest.

* **Italijanski poslanik v Haagu se je smrtno ponesrečil.** Italijanski poslanik v Haagu, Ambrosetti, se je na Silvestrovo popoldan smrtno ponesrečil s avtomobilom na cesti med Haagom in Rotterdamom. Dva druga Italijana, ki sta se nahajala v avtomobilu, sta zadobila težke poškodbe.

* **Bivši madžarski finančni minister umrl.** Na Novega leta dan je umrl v Budimpešti bivši madžarski finančni minister Roland pl. Hegedüs v 70. letu svoje starosti.

* **Otok Mauritius — pribežališče židovstva.** Angleški otok Mauritius, ki se nahaja kakih 700 kilometrov vzhodno od Madagaskarja, je postal v zadnjem času pravo pribežališče židovstva. Gre v glavnem za tiste žide, ki so se hoteli nezakonito vnesti v Palestino in so bili tamkaj odklonjeni. Na otoku Mauritius se nahaja že kakih 2000 židov.

Ca. 700 Festmeter Erlen und Lindenstammholz

in Rollen abgelängt auf 1,50 m, von 17 bis 29 cm Durchmesser, ohne Rinde, praktisch astrein, aus frischer Fällung, sowie

ca. 500 Festmeter Weymuthskiefern-Stammholz,

2—5 m lang, 20 bis 35 cm Durchmesser, praktisch astrein, gesund und aus frischer Fällung; alles auch in Teilpartien, umgehend gegen Kassazahlung zu kaufen gesucht.

Ausführliche Angebote erbeten an:

18

Schwan Bleistiftfabrik A. G. Nürnberg

* **120 milijard dolarjev državnega dolga.** Kakor poročajo iz Washingtona, znaša stanje ameriških državnih dolgov na podlagi neke izjave državnega zaklada trenutno 120 milijard dolarjev.

* **Časnikarska stavka v Indiji.** Predsednik vseindijskega združenja časnikarjev je odredil za 6. januar splošno stavko tiska v Indiji, ker angleška cenzura ne dopušča objavljanja poročil o nasilstvih angleške policije. Že od 1. januarja ne objavljajo indijski listi govorov angleških državnikov.

* **Amerikancem primanjkuje tonaže.** Amerikancem se vedno bolj odpirajo oči, da je položaj v Francoski Severni Afriki vedno bolj resen. Prebivalstvu primanjkuje živil ter je možno, da pride do nemirov. V ostalem pa tudi vojaški položaj ni kdo ve kako rožnat. Amerikanci se sicer na vse sile trudijo, da bi funkcioniral prevoz oziroma dovoz v Afriko, kar jim pa pri splošnem pomanjkanju tonaže prav trdo in težko uspeva. Afrika zaposluje trenutno Ameriko na čeli črti in le težko je misliti, da bi se vodilni krogi hkrati lahko posvetili tudi drugim vojnim problemom. To najbolj občuti Cankajškova vojaška misija, katere člani so se večinoma vrnili nazaj na Kitajsko, ker so se zastojni trudili, da bi od Roosevelta izprosil pomoč v vojnem materialu itd.

* **Sabotažna dejanja v Alžiru.** Po italijanskih poročilih iz Tangerja se je v zadnjem času radi sabotaže v Alžiru zgodilo 18 železnih nesreč. To pomeni, da imajo Amerikanci tam povprečno vsak tretji dan eno sabotažno dejanje, ki ovira promet. Najnovejša železniška nesreča se je zgodila na Silvestrovo na kolodvoru Bida, kjer je vlak z vojaškim transportom zavožil v vrsto drugih vagonov. Iztirila je lokomotiva in več vagonov.

* **Ameriški zunanji minister dobi pomočnika.** Zunanji minister Zedinjenih držav Hull, je dobil v osebi Francis Sayreja, ki je zet bivšega predsednika Wilsona, asistenta ali pomočnika. Sayre je bil prej visoki komisar na Filipinih.

* **Magnet za očesne operacije.** Andreas Kurz, po poklicu mehanik za fina mehanična dela v Nürnberg-u, je kot podčastnik nekega tehniškega bataljona po trimesečnem trudopolnem delu izumil aparat, ki omogoča, da se pri ranjenju oči

takoj na fronti lahko opravi potrebno operacijo. Gre za takozvani očesni magnet, ki sestoji iz 304 posameznih delcev.

Kaj prinese novo leto rudarju?

Überleitungsstelle za socialno zavarovanje obvešča:

Reichsmarschall je dal in razglasil rudarskemu poklicnemu staležu 4. oktobra 1942 invalidno in starostno oskrbo ter oskrbo za preostale, ki gre daleč preko mej dosedanje rudarjeve socialne oskrbe. S tem dobi težko in nevarno rudarsko delo sredi velikih spodobnih dogajanj zaslužen priznanje. Ta nova ureditev rudarskega rentnega zavarovanja se pokaže pri vseh dajatvah, katere se bodo šele določile, s pričetkom novega leta in sicer na Spodnjem štajerskem ravno tako kot v Reichsgau-u Steiermark.

Obseg poboljšanj v korist zavarovancev se že pozna, če si predstavljamo, da je član bratovske skladnice dosedaj brez ozira na določeno življenjsko ali poklicno starost šele pri nezmožnosti za rudarsko delo dobil invalidno pokojnino in sicer kot edino možno rentno dajatev, ki je razen tega ostala ves čas njegovega življenja neizpremenjena. Nasprotno so predvidene v bodoče tekoče in enkratne različne dajatve, ki pričnejo deloma že pred začetkom delne nezmožnosti, deloma so ob koncu delovnega življenja znatno višje, kot med obstojanjem delne nezmožnosti same in končno dajatev, s katerimi se zvestoba k poklicnemu delu in njegovi težkoči posebno časti.

Odgovarjajoč naravnemu pojemanju delovne moči in odpornosti nastopi navadno že pred koncem poklicnega dela delno zmanjšana delazmožnost. Pri zavarovanju pri Knappschaft govorimo potem o delazmožnosti, če doženemo, da zavarovane delo, katero je v polni moči svojega delovanja in sicer ne samo mimorede opravljal, ravno tako ne more v bodoče opravljati, kakor drugo enakovrstno in gospodarsko enakovredno delo. V tem slučaju mu pristojna v bodoče rudarska renta (Knappschaftsrente). Med njenim dobivanjem nadaljevanje vsakega dela ni samo dovoljeno, temveč celo zaželeno in radi tega od velike prednosti za zavarovance, ker si z nadaljevanjem svojega dela varuje za svoj življenjski

OSRAM-D-LAMPE MIT DER DOPPELWENDEL - DIE OSRAM-D-LAMPE MIT DER DOPPELWENDEL - DIE OSRAM-D-LAMPE MIT DER DOPPELWENDEL - DIE OSRAM-D-LAMPE MIT DER DOPPELWENDEL - DIE OSRAM-D-LAMPE MIT DER DOPPELWENDEL

**Besser für Dich —
besser für alle!**

Durch die Arbeit vieler fleißiger Köpfe und Hände entstand die Osram-D-Lampe mit der Doppelwende, die viel Licht für wenig Strom gibt. Verlangen Sie deshalb beim Glühlampen-Austausch stets ausdrücklich Osram-D-Lampen, damit der elektrische Strom, der meist mit Kohle erzeugt wird, ein Höchstmaß an Licht ergibt.

OSRAM-LAMPEN
Hel Licht für wenig Strom!

T 26

večer zaslužen rentno pričakovanje. Rudarska renta (Knappschaftsrente) naj na ta način nudi izravnavo za morebitno nastalo mezno znižanje ob prevzemu lažjega dela.

Ce se po nadaljnjih letih rudarskega delovanja pridobitna nezmožnost rudarja tako veča, da nastopi onemoglost, stanje, v katerem zavarovanec praktično za zaposlitev delovne moči ne pride več v poštev, stopi na mesto Knappschaftsrente znatno večja Knappschaftsvollrente. Ta pristojba 65letnemu po najmanj 180 mesecih rudarskega zavarovanja tudi potem, če se ni onemogel. Kot rudarsko zavarovanje šteje seveda tudi dosedanje polnopravno članstvo pri bratovski skladnici.

K obema, ravnokar omenjenima vrstama rent pride — kot posebno priznanje za vztrajnost pri težkem kopaškem delu, začeni od 11. leta tega ali temu enakega dela Leistungszuschlag (delovna doklada), ki se v svoji višini za vsako nadaljnje leto vztrajanja pri pridobivanju stopnjuje.

Nova dajatev, ki lahko pripada že pred pričetkom delanezmožnosti, je Knappschaftssold (rudarski denar). Pristojba najmanj 50letnemu zavarovancu po 25 letih pripadanja k zavarovanju pri Knappschaft, če je najmanj 15 let opravil bistvena rudarska dela. Kot taka se razumejo dela (pod zemljo), ki so zvezana s posebnimi nevarnostmi za zdravje ali katerih posledica je predčasna potrošnja delovne moči. Knappschaftssold je torej od zdravstvenega stanja popolnoma neodvisen, plača se tudi pri polnem poklicnem delu v celotni višini.

Enkratno v socialni oskrbi delovnega prebivalstva je med novimi dajatvami Bergmannstreuegeld (darilo za zvestoto službo). Z njimi naj se, kot že ime pove, posebno časti zvestoba do poklica. Bergmannstreuegeld pristojba po 15letnem opravljanju bistvenih rudarskih del za vsako leto še nadaljnega dela kot kopač. Redoma zapade ob nastopu delanezmožnosti; za nabavo lastnega doma, ravno tako za bala ali izobrazbo otrok se lahko že pred dajatev na to glavnično plačilo v obliki posojila z obrestmi.

Tudi vdove in sirote rudarjev dobijo z novo ureditvijo znatno ugodnosti. Vdovska renta se redoma preračuna po renti (Knappschaftsrente) pokojnega; pod gotovimi pogoji (65. življenjsko leto, onemoglost, vdova z mnogimi otroki) se

pa da višja Witwenvollrente, ki se odvaja od Knappschaftsrente.

V slučaju zopetne omočitve ne dobi vdova, kot dosedaj, navadno enoletno rento, ampak trikratni znesek letne rente kot odpravnino.

Sirotinske rente se bodo v bodoče tako ugodno odmerile, da bo celo pri malenkostni poklicni starosti zavarovanca zajamčena rudarskim sirotam znatno višja preskrba kot dosedaj.

Neglede na vsa omenjena zvišanja in poboljšanja rudarskih dajatev (Knappschaftsleistungen) in kljub olajšanim po-

gojem za dajatve, oni zavarovanci, ki so zaposleni v pri Knappschaft zavarovanih rudarskih in topilniških podjetjih, ne plačujejo višjih prispevkov kot delavci drugih podjetij. Smatrati je torej, da se vzgledna novoureditve zavarovanja pri Knappschaft ne razume samo od današnjih rudarjev kot zahvala za njihovo delo in pripravljenost, ampak bo vplivala tudi pri poklicni izbiri bodočih generacij.

V nadaljnjem nastavku se bo poročalo s primeri o višini bodočih dajatev pri Knappschaft in o načinu njihovega izračunanja.

Kleiner Anzeiger

Jedes Wort kostet für Stellengesuche 6 Rpf, das fettgedruckte Wort 26 Rpf, für Geld-, Realitätenverkehr, Briefwechsel und Heirat 13 Rpf, das fettgedruckte Wort 40 Rpf. Der Wortpreis gilt bis zu 12 Buchstaben je Wort. Kennwortgebühr bei Abholung der Angebote 35 Rpf, bei Zusendung durch Post oder Boten 70 Rpf. Auskunftgebühr für Anzeigen mit dem Vermerk: „Auskunft in der Verwaltung oder Geschäftsstelle“ 20 Rpf. — Anzeigen-Aannahmeschluss: Donnerstag um 11 Uhr. „Kleine Anzeigen“ werden nur gegen Voreinsendung des Betrages (auch gültige Briefmarken) aufgenommen. Mindestgebühr für eine kleine Anzeige 1.— RM

ZU VERKAUFEN

Verkaufsanzeigen (Gebrauchtwaren) dürfen nur mehr mit Preisangabe veröffentlicht werden
Gebrauchte fahrbare

Lokomobile

Epple Buxbaum, betriebsfähig, 2000 RM; gebr. fahrbare Esterer Lokomobile 8, 2500 RM, betriebsf.; div. Bulldogs Schlepper und Dieselmotore sowie verschiedene Dreschmaschinen mit Strohpressen, Sauggasmotore und Traktoren zu verkaufen. »Sikro«, Marburg, Hindenburgstraße 10. 5-3

Trächtige Kuh wegen Futtermangel zu verkaufen. Janschekowitsch, Thesen, Ferdinandgasse 34. 13-3

ZU KAUFEN GESUCHT

Abfälle Altpapier, Hadern, Schneidababschnitte, Textilabfälle, Alteisen, Metall, Glasscherben, Tierhaare und Schafwolle kauft laufend jede Menge Alois Arbeiter, Marburg (Drau), Draugasse 5. 160-4

Kaufe laufend grüne und weiße

Korbweiden

in jeder Menge. Peter Kotschitsch, Korbflechtermeister, Marburg, Draugasse 8. 1663-4

Schlachtschwein wird gekauft oder für größeres umgetauscht. Kotzbek, Oberrotwein, Fasanstr., Marburg. 8-4

OFFENE STELLEN

Vor Einstellung von Arbeitskräften muß die Zustimmung des zuständigen Arbeitsamtes eingeholt werden

Ehrliche,

fleissige Wäscherin

für sofort gesucht. Franz, Marburg, Mellingerstraße 19. 15-6

Lehrjungen 14—15jährig, gesund u. stark, mit Bürgerschule und deutschen Sprachkenntnissen für Gemischtwarenhandlung G. W. Versorgungsring Reichenburg, wird zum sofortigen Antritt gesucht. Gefällige Zuschriften an G. W. Versorgungsring, Verkaufsstelle 17, Reichenburg. 2-6

Mädchen für alles.

selbständig im Kochen, gesucht. — Hutgeschäft Leyrer, Marburg, Herrengasse 22. 7-6

Hausgehilfin wird bei Jerausch — Marburg, Drauweiler, Zwertendorferstraße 82, aufgenommen. 10-6

Fräulein vom Lande, zu 3jährigem Kinde und für Mithilfe in der Küche, gesucht. Beutz, Marburg, Josefstr. 4. 12-6

Verlässliche,

ehrlche Hausgehilfin

mit Kochkenntnissen für sofort gesucht. Anzufragen Frau Grete Kiffmann, Marburg, Mellingerstraße 25/I. 14-6

Die Mitgliedskarte des

Steirischen Heimatbundes

lautend auf meinen Namen wurde auf dem Wege von Friedau bis Sodinetz verloren. Ich ersuche den Finder diese an mich oder an die Verwaltung des »Stajerski Gospodar« zu senden. OLOISIA BRATUSCHA, Glasfabrik, Eichtal.

UNTERSTEIRER!

Vervollständige Du Deine in den Sprachkursen erworbenen deutschen Sprachkenntnisse durch Deutschsprechen und Deutschlesen!

SPODNJEŠTAJERC!

Izpopolnjuj svoje, v jezikovnih učnih tečajih pridobljeno znanje nemščine z govorjenjem in čitanjem v nemščini!

Burg-Lichtsnie'e

Marburg, Burgplatz 1

„Hochzeit auf Bärenhof“

ein UFA-Film mit
ERNST v. KLIPSTEIN,
dessen männliche, aufgeschlossene Persönlichkeit bereits in mehreren Filmen Sympathien gewann, tritt einer unserer markantesten jüngeren Darsteller von ausgereiftem Format neben
HEINRICH GEORGE und
ILSE WERNER.
Für Jugendliche nicht zugelassen!

Kulturfilm-Sondervorstellungen:

Sonntag Vormittag um 10 Uhr; Montag,
Dienstag, Mittwoch um 13.45 Uhr.

„Beli“

Kleinod der Südsee. 23
Für Jugendliche unter 14 Jahren nicht
zugelassen!

Winzer mit 4 bis 5 Arbeitskräften
sucht Oberverwaltung Mar-
burg. Vorzustellen: Uferstraße 20. 21-6

Brave Köchin

zu 3 Personen sofort gesucht. Anfragen
in der Verw. 19-6

Winzer wird sofort

aufgenommen. Zuschriften an: Anton
HABJANTSCH, DRAWZEN bei Pettau.
20-6

Winzerleute (2—3 Pers.) werden
aufgenommen. Lembach 18, bei Marburg. 9-6

HEIRAT

12

Älterer, alleinstehender selbständiger
Handwerkmeister sucht

Ehebekannntschaft

mit guter Frau. Zuschriften unter »F.
M.« an die Verw. 6-12

Fräulein wünscht

Ehebekannntschaft

mit Gewerbeamann bis 53 Jahren. Ge-
schiedene ausgeschlossen. Zuschriften
unter »Treu« an die Verw. 22-12

Ensamer Bursche

wünscht eine ehrenhafte Bekannntschaft
eines Fräuleins oder Witwe, ohne Kinder,
bis 28 Jahre alt, welche in guten und in
schweren Stunden mein Schicksal teilen
würde. Ehe nicht ausgeschlossen. Bild-
anträge unter »Ehrenhafte« an die Verwal-
tung 24-12

VERSCHIEDENES

14

Prothesen jeder Art — Leder — Leicht-
metall — Holz — orthopä-
dische Apparate, Leibbinden, Gummi-
strümpfe, Bruchbänder erzeugt und liefert
das führende Fachgeschäft F. E g g e r,
Bandagen und Orthopädie, Lieferant sämt-
licher Krankenanstalten u. Sozialinstitute.
Marburg Drau, Mellingerstraße 3, Cilli.
Marktplatz 13.

762-14

Widerrufe die Worte, welche ich
über Frau Kristine
Rantschnik aus Brunnndorf, Dahngasse 1,
Marburg, gesagt habe. Franz Pukl, Stanz
Nr. 36. 16-14

FUNDE — VERLUSTE

Verwechselt wurde ein

Reisekoffer

am Montag, den 4. I. 1943, um halb 7
Uhr früh in Cilli am Bahnhof. — Inhalt:
Stoff. — Abzugeben: Bahnhof Cilli ge-
gen 100 RM und Koffer. 1-13

Verlaufen! 9 Monate alte schwarz-
braune Wolfshündin ver-
laufen. Hört auf den Namen »Senta«. Für
das Wiederbringen oder zweckdienliche
Nachrichten gute Belohnung bei Tasch-
ner, Marburg—Thesen, Fliegergasse 36.
11-13

Diejenige Person, welche vor Weihnach-
ten die Pakete bei Firma Gusti Wratsch-
ko, Cilli, abgeholt hat, wird aufgefordert,

sofort

das Paket mit Kinder-Goiserschuh zu-
rückzuerstatten um Unannehmlichkeiten
auszuweichen. 17-13

Kundmachung

Mit 15. Februar I. J. beginnt an der Winzerschule in Eisenthür bei
Luttenberg der heurige 10 monatliche Winzerkurs, an welchen Winzer-
und Besitzersöhne Gelegenheit gegeben wird, sich in allen Fächern des
modernen Wein- und Obstbaues sowie der Landwirtschaft und den hiezu
einschlägigen Zweigen theoretisch und praktisch gründlich auszubilden.

Die Verpflegung und Schulung ist kostenlos.

Aufgenommen werden Bewerber, die mindestens 15 Jahre alt und
körperlich gut entwickelt sind.

Die Gesuche, welchen der Ausweis der DJ bzw. die Mitgliedskarte des
Steirischen Heimatbundes, das letzte Schulzeugnis, ärztliche Bescheinigung
und bei Minderjährigen die Genehmigung der Eltern bzw. Vormundes bei-
zulegen sind, sind bis 10. Februar I. J. schriftlich oder persönlich bei der
Verwaltung der Winzerschule in Eisenthür vorzulegen.

Nähere Auskünfte erteilt

der Gutsverwalter als Winzerschulleiter:
Kutschera J., e. h.

Kundmachung

Mit 15. Februar I. J. beginnt an der Winzerschule in Kapellen, Post
Bad Radein, der heurige 10 monatliche Winzerkurs, an welchen Winzer-
und Besitzersöhne Gelegenheit gegeben wird, sich in allen Fächern des
modernen Wein- und Obstbaues sowie der Landwirtschaft und den hiezu
einschlägigen Zweigen theoretisch und praktisch gründlich auszubilden.

Die Verpflegung und Schulung ist kostenlos.

Aufgenommen werden Bewerber, die mindestens 15 Jahre alt und
körperlich gut entwickelt sind.

Die Gesuche, welchen der Ausweis der DJ bzw. die Mitgliedskarte des
Steirischen Heimatbundes, das letzte Schulzeugnis, ärztliche Bescheinigung
und bei Minderjährigen die Genehmigung der Eltern bzw. Vormundes bei-
zulegen sind, sind bis 10. Februar I. J. schriftlich oder persönlich bei der
Verwaltung der Winzerschule in Kapellen vorzulegen.

Nähere Auskünfte erteilt

der Gutsverwalter als Winzerschulleiter:
Glaser J., e. h.

Wegen technischer Schwierigkeiten

erscheint der

Untersteirische Kalender 1943

erst im Jänner 1943

Wir bitten alle Besteller bis dahin um
Geduld. Die Austiefung wird nach Fer-
tigstellung sofort vorgenommen und be-
kannt gegeben werden.

MARBURGER VERLAGS- u. DRUCKEREI-Ges. m. b. H.
Kalenderverlag